3.000.000 ПУД ТОШКЕНТ ҒАЛЛАСИ ТАЙЁР!

Бу ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан уч баравар кўпдир. **Ғаллакор ўртоқлар, манзил яқин, яна бир ғайрат қилсак, мажбуриятимизни ҳам бажарамиз**

БУТУН ДУНЕ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ САНОАТ ВА ҚИШЛОҚ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТЛАРИ, ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ШАҲАР КОМИТЕТИ, МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ САНОАТ ВА ҚИШЛОҚ ОБЛАСТЬ ҲАМДА ШАҲАР СОВЕТЛАРИНИНГ ОРГАНИ

11-ЙИЛ ЧИҚИШИ

№ 141 (2689)

19 ИЮЛЬ ЯКШАНБА 1964 йил.

БАҲОСИ 2 ТИЙИН.

ҒАЛЛА ФРОНТИНИНГ ҚАҲРАМОНЛАРИ

Ф. ҲОЛМИРЗАЕВА.

М. ОРИПОВА.

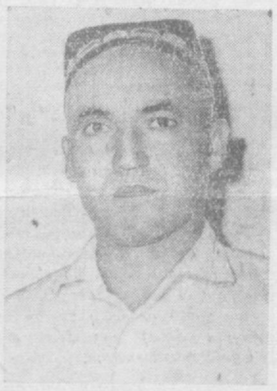

А. УСМОНОВ.

ЮЗ ЦЕНТНЕРЧИЛАР

Бирор иш йўқки, унга оташқалб эгаларининг қўли тегмаган бўлсин. Ҳамма ишда комсомол ва ёшлар ташаббускор. Улар биринчилар қаторида собит қадам ташлаб борадилар. Чўл қуваётганлар ҳам, қўриқ ер очиб янги шаҳар бунёд этаётганлар ҳам ана шу юрагида ўти, билагида кучи жўш уриб турган комсомол ёшлардир.

Ўтган йили республикамизнинг комсомоллари суғориладиган ва лалмикор ерлардан бир йилда икки марта ҳосил етиштириб ҳар гектар ердан олинган ҳосилни 100 центнерга етказиш ташаббусини бошлаб юбордилар. Бу чақириққа областимиз комсомол ва ёшлари ҳам бажонидил қўшилиб, 100 центнерчилар ҳаракатини кенг қулоч ёйдирдилар. Мана қимматли ташаббус ўзининг дастлабки самарасини берди.

Янгийўллик ғаллакорлар ғолиблар мусобақасида бўш келмадилар. Улар байроқдорлар билан баббаравар одим ташлаб илғорлар қаторидан муносиб ўрин олдилар. Свердлов номли колхознинг Аҳмад Усмонов бошлиқ ғаллакорлик звено аъзолари 35 гектар ернинг ҳар гектаридан 46 центнердан арпа, 20 гектардан эса 41 центнердан буғдой ҳосили олдилар. Сўзни шу звено тажрибасидан бошлаб қўяқолайлик.

— Мўл ҳосил етиштиришнинг ҳеч қандай сири йўқ. Деҳқон меҳрини уруққа қўшиб ерга қадаса, доғда қолмайди. Уруғ ерга қадалгач, ҳар гектар ерга 300—400 килограмм фосфор бердик. Ниҳол 15—20 сантиметр бўлганда эса гектар бошига 200 килограммдан селитра солинди. Пайкаллар икки марта бегона ўтдан тозаланиб, арпа бош олганда бир марта суғорилди. Бу доннинг тўқ, серҳосил бўлишига катта ёрдам берди. Оқибатда мўлжалдаги ҳосил йиғиб олинди. Биз илгари уруғни сепиб хотиржам юраверар эдик, Ҳосилдорлик албатта бу йилдагидек юқори бўлмасди. Хирмон-хирмон ғалла кўтаришнинг бирдан-бир асосий сири ўғиту меҳнат экан.

Шу кунларда юз центнерчи Аҳмад Усмонов звеноси даласида бўлган киши қайта экилган экинларнинг мавж уриб ўсаётганини кўриб дили қувонади. Дон учун экилган жўхорининг бўйи икки қаричга етиб қолди. «Дала маликаси»нинг парваришига алоҳида эътибор берилаяпти. Қатор оралари чуқур сифатли культивация қилинди. Бу ердан ҳам камида 55 центнердан жўхори дони олиб, республикамиз ва Ўзбекистон Компартиясининг 40 йиллик тўйига муносиб совға тайёрлаймиз, деб қатъий ишонч билан айтди Аҳмад Усмонов.

Янгийўлда юз центнерчи ғаллакорлар анчагина. «Ленинизм» колхозидаги 9-синф ўқувчиси Маъфират Орипова звеноси ҳам шу ҳаракатга қўшилган. Звено 25 гектар ерга арпа экиб, ҳар гектаридан 42 центнердан хосил олди. Арпа йиғиб олиниши билан ўрнига дон учун жўхори экилди. Меҳнатсеварлар ҳар гектар ердан 60 центнердан жўхори дони олиб, социалистик мажбуриятни ортиғи билан бажариш иштиёқида астойдил меҳнат қилишмоқда.

Шунингдек бошқармадаги Жданов номли колхознинг Фарида Холмирзаева бошлиқ юз центнерчи ғаллакорлар звено аъзолари ҳам 19 гектар ердан 40 центнердан дон, Киров номли колхознинг Серикбой Усмонов бошлиқ звено аъзолари 24 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 39,4 центнердин буғдой, ҳамда «Коммунизм» колхозининг Маҳфуза Раҳимбоева бошлиқ звеноси аъзолари 30 гектар ернинг ҳар гектаридан 40 центнердан ҳосил олиб, дастлабки ютуқларни қўлга киритдилар.

Яқинда республикамизнинг бир группа ёш деҳқонлари—Ўзбекистон ЛКСМ Марказий Комитети X пленумининг қатнашчилари ўртоқ Н. С. Хрушчевга дастлабки ғалабалар ҳақида рапорт йўлладилар. Рапортга имзо чекканлар орасида бизнинг янгийўллик азамат ғаллакорларимиз, юқорида номлари тилга олинган звено бошлиқларимиз ҳам бор. Улар ленинчи комсомол меҳри билан меҳнат қилишмоқда.

Меҳри дарёлар Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартиясининг шонли 40 йиллик тўйини зиммаларига олган социалистик мажбуриятни шараф билан бажариб, тўйга ёруғ юз билан бориш учун бир жон-бир тан бўлиб курашмоқдалар. Қалби оташ азаматлар, хирмонингиз баракали бўлсин!

З. ОРИПОВ.

БАРАКАЛИ ХИРМОН

Областимизнинг азамат ғаллакорлари улкан марра сари тобора яқинлашиб бормоқдалар. Олтин дон ортган ғалла карвонларнинг кети узилмайди. Давлат омборларига мўл ҳосил тўхтовсиз оқиб келмоқда. Ғаллакор хўжаликлар давлат планларини ва зиммадаги юксак мажбуриятларни шараф билан бажарганликлари ҳақида она-Ватанга бирин-кетин ғалаба рапорти бермоқдалар. Кеча Бекобод ишлаб чиқариш бошқармасидаги Дзержинский номли колхоз миришкорлари ҳам катта маррага муваффақиятли етиб келдилар. Давлатга ғалла сотиш юзасидан зиммага олинган социалистик мажбурият шараф билан адо этилди. Она-Ватан ғалла омборига 19 минг 520 пуд олтин дон тўкилди. Бу ўтган йилдаги топширилган дондан уч баравар кўпдир. Хўжаликнинг барча аъзолари мўл ҳосил иштиёқида уюшқоқлик билан қизғин кураш олиб бормоқдалар. Ғалла нобудгарчилигига сира йўл қўйилмади. Ҳозир меҳнатсеварлар барча майдонлардаги ғалланинг сўнгги граммигача ўриб-йиғиб олиш учун ғайрат қилмоқдалар.

АЛМАШИНАДИГАН САҲИФАЛАР

«Тошкент ҳақиқати» газетаси алмашиниб турадиган махсус саҳифаларининг навбатдаги сони чиқди. Газетанинг бугунги 2-бети икки хил нусҳада босилди.

Саноат ходимларига мўлжалланган саҳифада: Бугун Металлурглар куни муносабати билан «Индустриямиз гвардиячилари» умумий сарлавҳа остидаги саҳифа материалида В. И. Ленин номли Ўзбекистон металлургия заводининг бош инженери **А. Салек**нинг «Юксалиш йўлидан». Бекобод металлургия заводининг смена мастери **П. Мухаммадхўжаев**нинг «Кечаги рекорд — бугун норма», Чирчиқдаги қаттиқ қотишмалар ва ўтга чидамли металлар комбинати 3-металлургия цехининг бошлиғи **А. Каримов**нинг «Юрак тинчимайди» сарлавҳали мақолалари ва бошқа хабарлар босилган.

Қишлоқ хўжалиги ходимларига мўлжалланган саҳифада: «Ҳозирги гул, кўсак куздаги лўппи пахта» умумий сарлавҳаси остида берилган материалларда мухбиримиз **Б. Халилов**нинг «Ғовлаган ғўзалар, сув босган пайкаллар», биология фанлари кандидати **Б. Собиров**нинг «Ўзбекистон хурмоси», **Т. Исломбоева**нинг «Шаҳарликлар дастурхонига» номли мақолаларини ва областимиз далаларидан олинган бошқа хат-хабарларни ўқийсиз.

ҲАММА НАРСА ИНСОН УЧУН!

ВРАЧЛАР МИННАТДОР

БЎКА. (Ўз мухбиримиздан)). Район касалхонаси ходимларининг йиғилиши бўлиб ўтди. Улар бу йиғилишга ўртоқ Н. С. Хрушчевнинг «КПСС Программасини халқ фаровонлигини ошириш соҳасида бажариш чоралари тўғрисида» СССР Олий Советининг сессиясида қилган доклади муносабати билан тўпландилар.

— Биз халқнинг ғамхўри бўлган жонажон партиямиздан, Совет ҳукуматидан беҳад миннатдормиз,— деди врач Рўзибой Ҳасанов, — партиямизнинг улуғвор Программаси изчиллик билан амалга оширилаётгани учун саноат ва қишлоқ хўжалиги жадал ривожланмоқда. Коммунизмнинг моддий-техника базаси яратилмоқда. Ана шундай бир пайтда партия ва ҳукуматимиз бизга катта ғамхўрликлар кўрсатмоқда. СССР Олий Совети сессиясида ўқитувчилар, савдо ходимлари ва врачларнинг ойлик маошларини ошириш, колхозчиларни пенсия билан таъминлаш тўғрисида қонун қабул қилинди. Бунинг учун партия ва ҳукуматимиздан ҳар қанча миннатдор бўлсак арзийди.

Навбатдаги сўз Бўка ишлаб чиқариш бошқармаси даволаш санитария бирлашмасининг бош врачи ўртоқ Зиёд Раҳмоновга берилади.

— Партиямиз бошқа соҳа ходимлари билан бир қаторда халқ соғлиғини сақловчи врачлар, санитария ходимлари меҳнатига юксак баҳо бермоқда. Қишлоқ, медицина ходимларининг ойлик маошлари 23 процент ошганлиги бунинг яққол далилидир. Биз қишлоқ врачлари партиямизнинг шундай катта ғамхўрликларига жавобан меҳнаткашларнинг соғ-саломатлиги йўлида тиним билмай, виждонан меҳнат қиламиз.

ЮКСАК ҒАМХЎРЛИК

Совет аппарати ходимлари зиммасига аҳолига маданий ва маиший хизмат кўрсатишни тобора яхшилаб бориш, шу билан бирга меҳнаткашларни коммунистик руҳда тарбиялашдек муҳим ва шарафли вазифа юклатилган.

Партия ва ҳукуматимиз совет аппарати ходимлари ишига доимо юксак баҳо бериб келмоқда. СССР Олий Советининг VI чақириқ IV сессиясида ўртоқ Н. С. Хрушчев қилган докладда меҳнаткашлар депутатлари Советлари аппарати ходимларига ҳам яна бир катта ғамхўрлик ўз ифодасини топган. Биз Совет аппарати ходимлари ана шу юксак ғамхўрликка жавобан халққа кўрсатадиган хизматимизни янада яхшилаймиз. Коммунистик қурилиш авж олдирилган ҳозирги пайтда олдимизда турган вазифаларни масъулиятни чуқур ҳис этган ҳолда бажарамиз.

Б. В. ГУДКОВ,
Меҳнаткашлар депутатлари Ленин район Совети ижроия комитети план комиссиясининг раиси.

ИШ ВАҚТИДАН УНУМЛИ ФОЙДАЛАНАЙЛИК

Мамлакатимизда коммунизм моддий-техника базасини яратиш ишлари кенг кўламда авж олдириб юборилган, меҳнаткашлар учун моддий ва маънавий неъматларнинг мўл-кўл бўлишини таъминлаш учун барча чоралар кўрилаётган ҳозирги вақтда саноат корхоналари, қурилиш, транспорт ташкилотларида мавжуд бўлган ички резервларни қидириб топиш муҳим аҳамиятга эгадир. КПСС Программасини халқ фаровонлигини ошириш соҳасида бажариш чоралари тўғрисидаги масалани муҳокама қилган СССР Олий Советининг сессияси ана шуларга алоҳида эътибор берди.

«ЗАВОД ВА ФАБРИКАЛАРДА, КОНЛАРДА, ҚУРИЛИШЛАРДА, КОЛХОЗ ВА СОВХОЗЛАРДА ҲАЛИ КЎП РЕЗЕРВЛАР БОР. — Деди ўртоқ Н. С. Хрушчев ўз докладида. — БУ РЕЗЕРВЛАРНИ ИШГА СОЛИШ КЕРАК. ИШЛАБ ЧИҚАРИШНИ ТАШКИЛ ЭТИШНИ ТОБОРА ТАКОМИЛЛАШТИРИШ, БАРЧА ИЛҒОР ВА ПРОГРЕССИВ УСУЛЛАРНИ ЕЙИШ, ТАТБИҚ ЭТИШ, ХЎЖАЛИК ҲИСОБИНИ МУСТАҲКАМЛАШ, ИШЛАБ ЧИҚАРИШНИ МАКСИМАЛ ДАРАЖАДА САМАРАЛИ БЎЛИШИГА ЭРИШИШ, ИШ ВАҚТИНИНГ НОБУД БЎЛИШИГА ҚАРШИ КУРАШИШ... ЗАРУР».

Иш вақтининг ҳар бир соати, минутидан унумли фойдаланиш, ҳар бир дақиқасини бекорга ўтказмаслик белгиланган топшириқларни муваффақиятли бажаришда ҳал қилувчи роль ўйнайди. Минутларнинг қадрига етмаслик, бекор ўтишига йўл қўйиш, улардан баракали фойдаланишга бепарволик, эътиборсизлик билан қараш, бу муҳим масала билан етарли шуғулланмаслик бутун бир коллективнинг ой ва йил давомидаги меҳнати натижасига салбий таъсир кўрсатиши, давлат планларининг бажарилмаслигига, ишлаб чиқариш кўрсаткичларининг пасайиб кетишига сабаб бўлиши мумкин.

Областимизда иш вақтининг ҳар бир дақиқасидан унумли фойдаланилаётган, смена нормасини бир соат илгари бажариш учун кураш тобора кенгаяётган завод-фабрикалар, қурилиш ва транспорт ташкилотлари жуда кўп. Тошкент тўқимачилик комбинатида бу соҳада ибратли ишлар қилинмоқда. Комбинатда иш вақтидан унумли фойдаланиш, унинг ҳар бир минутини бекорга ўтказишнинг салбий оқибатлари ҳақида кенг тушунтириш ишлари олиб борилаётир. Корхона маъмурияти, партия, касаба союз ташкилотлари шу мақсадда кўргазмали агитациядан кенг фойдаланмоқдалар. Барча фабрика, цех ва участкаларда бир минут, бир суткада ишлаб чиқариладиган у ёки бу маҳсулот миқдори ёзилган тахталар кўзга ташланадиган жойларга қўйилган, иш вақтидан моҳирона фойдаланишга чақирувчи шиорлар осилган. Шунингдек, иш маданиятини оширишга қаратилган жуда кўп тадбир-чоралар амалга оширилаяпти. Зарур материаллар иш жойларига ўз вақтида етказиб берилади. Шу туфайли ҳам тўқимачилар давлат планларини ой сайин ортиғи билан адо этишга муваффақ бўлмоқдалар. Тежаб қолинган минутлар эвазига қўшимча кўплаб махсулот ишлаб чиқаришмоқда. Иқтисод қилинган ҳар бир минутда 44 килограмм калава, 316 метр хом сурп, 950 ғалтак ип, 504 метр тайёр газлама тайёрланяпти. Шу йилнинг беш ойи ичида эса тежалган иш вақти эвазига 72 минг тонна калава, 966,8 минг метр хом сурп, 71/6 минг метр тайёр газлама, 1 миллиондан кўпроқ ғалтак ип ишлаб чиқарилди.

Тошкент кабель ва қишлоқ машинасозлиги заводлари новаторларидан Степан Урядов ҳамда Вадим Мельниковларнинг иш вақтидан унумли фойдаланишга қаратилган ташаббуслари кенг оммалаштиришга лойиқдир. Улар бутун сутка давомида узлуксиз ишлайдиган бригадалар ташкил этишни таклиф қилишди. Бу таклифнинг амалга оширилиши, айниқса, сменалар алмашишда иш вақтининг бекор кетишини тўла бартараф этди. Меҳнат унумдорлигини кескин ошириш, маҳсулот таннархини камайтириш ва сифатини яхшилашга олиб келди.

Лекин, иш вақтининг ҳар бир соати ва минутидан баракали фойдаланиш, унинг барча резервларини ишлаб чиқаришни юксалтиришга хизмат қилдиришга етарли эътибор бермаётган, меҳнат интизомини бўшаштириб юборган, иш маданиятини юксалтириш, ишлаб чиқаришни пухта ташкил этиш билан дуруст шуғулланмаётган корхона ва ташкилотлар раҳбарлари ҳам йўқ эмас. Олмалиқ ва Охангарон шаҳарларидаги айрим завод ва фабрикалар раҳбарлари иш вақтидан унумли фойдаланиш билан боғлиқ бўлган масалаларга эътибор беришмаётир. Шунинг учун ҳам фақатгина Олмалиқ корхоналари ва ташкилотларида шу йилнинг беш ойи мобайнида 6 мингдан ортиқ ишчи куни бефойда ўтган. Шаҳар партия комитети ва бошланғич партия ташкилотлари эса бунга қарши тегишли чора ва тадбирлар кўрмаётирлар.

Олтинтопган қўрғошин-рух комбинати, «Алмаликсвинецстрой», «Узбекшахтострой» қурилиш трестларига қарашли темир-бетон буюмлари заводлари, Чинозлаги кум-шағал карьери, ўнлаб бошқа саноат корхоналари, қурилиш ташкилотлари, автомобиль транспорти корхоналари бу соҳада жуда оқсаётир. Ишчиларнинг ҳеч қандай сабабсиз ишга кечикиб келиши, сменалар алмашишда ҳатто соатлаб вақтнинг беҳуда ўтиш ҳоллари одат тусига кириб қолган. Олтинтопган комбинатида шу йилнинг биринчи кварталида фақат прогулнинг ўзидан деярлик 3 минг ишчи-куни йўқотилган.

Ана шундай камчиликларга чек қўйиш, ҳар бир корхона, қурилиш ва транспорт ташкилотида иш вақтидан тўла фойдаланишга эришишни таъминлаш,— жойлардаги партия, касаба союз ва комсомол ташкилотларининг энг асосий вазифаларидан биридир. Бунинг учун эса, аввало, меҳнатни пухта ташкил этиш, материаллар ва хомашё таъминотини яхшилаш, ишлаб чиқариш маданиятини тинмай юксалтириш, ҳар бир иш жойини саранжом ва саришта сақлаш, асбоб-ускуналарни профилактик ремонт қилишни ўз вақтида амалга ошириш, уларнинг қаровини яхшилаш ва ҳар доим ишга тахт туришини таъминлаш керак. Ишчилар малакасини ошириш, уларга қўшимча касблар ўргатиш, илғорлар тажрибасини кенг оммалаштириш, ишчилар, бинокорлар ва транспортчилар ўртасида иш вақтидан тўла фойдаланишнинг аҳамияти ҳақида тушунтириш ишларини кучайтириш, имкони бор жойда узлуксиз ишлайдиган бригадалар ташкил этиш, белгиланган ташкилий-техникавий тадбирларни ўз вақтида амалга ошириш лозим.

ЖАҲОН БЎЙЛАБ

МАМЛАКАТЛАР ОДАМЛАР ВОҚЕАЛАР

2-УМУМАФРИКА КОНФЕРЕНЦИЯСИ ОЧИЛДИ

ҚОҲИРА, 17 июль. (ТАСС). Бугун Қоҳирада давлат ва ҳукуматлар бошлиқларининг 2-Умумафрика конференцияси ўз ишини бошлади. Кечқурун Африкадаги 33 мамлакат президентлари, короллари ва бош министрлари араб мамлакатлари иттифоқининг шаҳар марказида Нил дарёси бўйида жойлашган биноси конференц-залига тўпландилар.

Конференция қатнашчиларини ўз юртида қабул қилган давлат бошлиғи сифатида президент Носир конференциянинг биринчи сессиясини очиқ деб эълон қилади.

Залда ҳозир бўлган кишиларнинг ҳаммаси Африка халқлари озодлиги ва мустақиллиги учун курашда жонларини фидо қилган ватанпарварларнинг хотирасини бир минутлик сукут ичида ҳурматлаб эсга оладилар.

Бирлашган Араб Республикасининг президенти Жамол Абдил Носир сессиянинг фахрий раиси қилиб сайланади. Конференция номига олинган табрик телеграммалари гулдурос қарсаклар остида ўқиб берилади. Залда ҳозир бўлган кишилар СССР Министрлар Совети Раиси Н. С. Хрушчевнинг Африкадаги мустақил мамлакатлар давлат ва ҳукумат бошлиқлари —иккинчи Умумафрика конференцияси қатнашчиларига юборган мактубини зўр эътибор билан кутиб олдилар.

ҒАРБИЙ ГЕРМАНИЯ МИНИСТРИ ГЕРМАНИЯ КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТАҚИҚЛАБ ҚЎЙИЛГАНЛИГИНИ ҚОРАЛАМОҚДА

БОНН, 17 июль. (ТАСС). Ғарбий Германия юстиция министри Бухер (эркин демократик партия) Германия Коммунистик партияси тақиқлаб қўйилганлигини қоралади. Мен Германия Коммунистик партияси тақиқлаб қўйилганлигини нотўғри деб ҳисоблайман. Бу сиёсий қарорни федерал конституцион суд эмас, балки федерал ҳукумат қабул қилган эди, деди у Хильдендаги йиғилишда.

«Дейче фольксцейтунг» газетасининг хабар беришича, Бухер конституцияга мувофиқ, Германия Федератив Республикасининг ҳар бир гражданин ўз дунёқарашини, шу жумладан коммунистик дунёқарашини ошкора изҳор этиши мумкин, деган фикрни билдирди. Бу — сайлов вақтида номзодлар кўрсатиш ҳуқуқини ҳам ўз ичига олади, деб уқтирди у.

Бухер Берлинга бориб туриш учун рухсатномалар бериш тўғрисида битим тузилишини ёқлаб гапирди ҳамда ҳар иккала герман давлати бир-бири билан газеталар айирбошлаб турсин, деган фикрни қўллаб-қувватлади.

Руминия Халқ Республикаси архитекторлари янги типдаги кўркам турар-жой ҳамда маданий-маиший хизматга мўлжалланган бинолар лойиҳаларини яратмоқдалар. Руминия архитекторларининг янги лойиҳалари бинолар қурилишида ўз ифодасини топмоқда. Суратда: Бухарестда Руминия Халқ Республикаси Саройи биноси тушган республика майдони.

Аджерпресс—ТАСС фотоси.

ЗАМБИЯ НОКАПИТАЛИСТИК ТАРАҚҚИЁТ ЙЎЛИДАН БОРАДИ

ҚОҲИРА, 17 июль. (ТАСС). Замбия шу йил октябрида мустақилликка эришганидан сўнг индустрлаштиришнинг катта программасини амалга оширишга киришади, деди Замбия (Шимолий Родезия) бош министри Кеннет Каунда МЕН агентлигининг мухбири билан суҳбатда.

Кеннет Каунда давлат ва ҳукумат бошлиқларининг иккинчи Умум Африка конференциясида кузатувчи сифатида қатнашиш учун Қоҳирага келди. У, Замбияни Африка бирлиги ташкилотига қабул этишни илтимос қилиб конференцияга мурожаат қилганлигини айтди.

Бош министр мамлакатнинг барча табиий ресурслари ҳозирги вақтда аслида Англиянинг «Бритиш саут Африка компани» монополистик компанияси ихтиёрида эканлигини таъкидлаб, Замбия социалистик тараққиёт йўлига тушиб олади, деди.

МЎЛ ҲОСИЛ НИШОНАЛАРИ

Ғўза гуллаб ёппасига ҳосил туга бошлади. Моҳир механизатор Шокир Қурсеитов бошлиқ механизациялашган звено аъзоларининг қувончи чексиз. Улар ўсимликни шу ҳолга келтиргунча озмунча меҳнат қилмадилар. Чигит ердан униб чиқиши биланоқ ҳар туп ғўза атрофида парвона бўлдилар. Қатор ораларини майин қилиб юмшатиб, вақтида ўғитлаб, суғориб турдилар.

Мўл ҳосил учун курашда звено бошлиғининг ўзи байроқдор бўлди. У культивация ва озиқлантиришни ғоят сифатли ўтказилишини таъминлади.

— Ҳозиргача ғўзамизни уч марта узунасига, икки марта кўндалангига сифатли культивация қилди. Икки марта минерал ва маҳаллий ўғит аралашмаси билан озиқлантирдик,— дейди Шокир,— шу кунларда суғоришга зўр бераяпмиз. Бу иш икки сменада ташкил этилган. Еримиз 50 гектар. Ҳар гектаридан 40 центнердан «оқ олтин» етиштирамиз.

Янгийўлдаги Калинин номли колхознинг бу пешқадам звеноси шу кунларда янада астойдил меҳнат қилмоқда.

О. ТИЛОВБЕРДИЕВ.

ОБЛАСТЬ БОШҚАРМАЛАРИДА ДАҒАЛ ЕМ-ХАШАК ТАЙЁРЛАШНИНГ БОРИШИ ТЎҒРИСИДА 16 ИЮЛГАЧА БЎЛГАН МАЪЛУМОТ

(Планга нисбатан процент ҳисобида)

Ишлаб чиқариш бошқармалари	Мавсум бошидан бери	1 июлдан 16 июлгача бўлган ўсиш
Янгийўл	66,2	14,1
Юқори Чирчиқ	54,3	16,6
Калинин	51,1	12,4
Бўка	49,3	11,3
Ўрта Чирчиқ	43,3	9,8
Оққўрғон	42,3	12,4
Бекобод	37,9	10,3
Область бўйича	50,1	12,4

БУГУН — МЕТАЛЛУРГЛАР КУНИ

ИНДУСТРИЯМИЗ ГВАРДИЯЧИЛАРИ

ЮКСАЛИШ ЙЎЛИДАН

Ҳар сафар шаҳримизнинг кенг ва равон асфальт кўчаларидан завод томон ўтиб борар эканман, ён-атрофларга қувонч билан нигоҳ ташлайман. Кун сайин, соат сайин рўй бераётган катта-катта ўзгаришларни кўриб қалбдан қувониб кетаман.

Бугун ҳам шундай бўлди. Заводимизга кираверишдаги хиёбонда бир нафас тўхтаб қолдим. Кўркам гулзор. Ўртада улуғ доҳимиз Владимир Ильич Ленининнинг мармардан ишланган ҳайкали. Доҳи узоқ-узоқларга қувончли боқади. Гўё бизнинг зафарларимиздан мамнун бўлгандек.

Ҳа, металлургларимиз тилга олса, қувонса арзигудек муваффақиятларни қўлга киритмоқдалар. Ўтмишга бир назар ташласак, бу нарса кўзга яққол кўринади-қолади.

Заводимиз Улуғ Ватан урушининг бўронли йилларида бунёдга келган. Шундан буён 20 йилдан ортиқроқ вақт ўтди. Корхонамиз кучига-куч қўшилди, коллективимиз улғайиб, камолотга етди. 1961 йилга келиб заводнинг лойиҳада кўзда тутилган қуввати икки ярим баравар ортди. Ўша йили пўлат эритувчиларимиз, орадан бир йил ўтгач прокатчиларимиз маҳсулот ишлаб чиқариш ҳажми бўйича 1965 йил даражасига эришдилар.

Заводимиз меҳнат аҳли мамлакат қора металлургиясини ривожлантиришга салмоқли ҳисса қўшаётганлигидан беҳад шодмиз. Етти йилликнинг ўтган беш йили ичидаёқ маҳсулот ишлаб чиқариш бир ярим баравар ошди, шу жумладан пўлат эритиш 31,8, прокат ишлаб чиқариш 55,9 процент кўпайди. Меҳнат унумдорлиги 43,5 процент ортди, маҳсулот таннархи сезиларли даражада камайтирилди.

Ҳар гал традицион металлурглар байрамини нишонлаш арафасида бир йиллик ишимизга якун ясаш бизда одат бўлиб қолган. Бу йил ҳам шундай қилдик. Муваффақиятларимизни мамнуният билан қайд этиб, камчиликларимизни ҳам очиб ташладик, уларни бартараф этиш тадбирларини белгилаб олдик.

Етти йилликнинг олтинчи баҳодир йилида эришаётган ғалабаларимиз ҳам чакки эмас. Олти ойлик ялпи маҳсулот ишлаб чиқариш топшириғи анча олдин бажарилди. Планга қўшимча бир неча юз минг сўмлик маҳсулот бердик. Меҳнат унумдорлиги планга нисбатан 103,7 процентни ташкил этди.

Коллективимиз ҳар йили ишлаб чиқариш резервларини ишга солиш, янги техникани жорий этиш ва илғор иш методларини кенг ёйишга қаратилган кўплаб ташкилий-техникавий тадбирларни амалга оширмоқда.

Ўтган йили прокат цехида яна бир методик печь ўрнатилди. Бу билан «300» стан унумдорлигини анча ошириш имкони туғилди. 3-мартен печининг капитал ремонти муддатидан олдин тугатилди. Мартенчилар бу йил шунинг учун планга қўшимча мингларча тонна пўлат эритадилар. Мартен печларини буғлантириб совутиш тадбирлари амалга оширилди. Шу ҳисобдан завод ҳар йили 8 минг сўмлик маблағни иқтисод қилиб қолади.

Ишлаб чиқариш резервларини аниқлаш ва улардан фойдаланиш тадбирларини белгилашга янгилик изловчиларимиз катта ҳисса қўшмоқдалар. Ўтган ярим йил ичида рационализаторларимиз ишлаб чиқаришга 153 та таклиф жорий этдилар. Фақатгина шу ҳисобдан корхона ҳар йили 60 минг сўмлик маблағни тежаб қолади.

Заводимизда металлург касбини шарафлаётган кишилар кўп. Асосий цехларда ҳам, ёрдамчи цехларда ҳам ўнлаб, юзлаб ишлаб чиқариш илғорлари бор. Мартен цехининг пўлат эритувчилари А. Алиев, А. Зябков, Н. Краси ва Ш. Хусаинов ўртоқлар ярим йиллик топшириқни 102,9 процент адо этиб, катта муваффақиятни қўлга киритдилар. Улар ишлаётган 2-печдан олинган барча эритманинг 60 процентдан кўпроғи тезкорлик усули билан эритилган.

Прокат цехининг Социалистик Меҳнат Қаҳрамони мастер Саид Нуриддинов раҳбарлигидаги бригада аъзоларининг муваффақиятларини ҳам алоҳида таъкидлаб ўтиш керак. Бу бригадада меҳнат унумдорлиги планда кўрсатилганидан анча юқори. Топшириқлар сурункасига ортиғи билан адо этилмоқда, пландагидан ташқари кўплаб прокат чиқарилмоқда.

Тунука стани бўйича Ўзбекистон ССР Олий Совети депутати мастер Қурбонали Тошматов бошлиқ бригада аъзолари, старшии вальцовкачи А. Ҳасанов, В. Вередников ўртоқлар қўлга киритаётган меҳнат зафарлари кишини қувонтиради.

Заводимиз коллективи Бекобод шаҳридаги саноат корхоналари орасида ишлаб чиқариш маданиятини юксалтириш ва саноат эстетикасини жорий этиш ташаббускори бўлди. Ҳозир корхонамиз территориясида бўлсангиз, баҳри-дилингиз очилади. Ҳаммаёқ чиннидай тоза. Заводимиз ҳовлисида янги боғ бунёд этдик.

Ўзбекистон металлурглари республикада биринчилар қатори коммунистик меҳнат ва юксак маданият учун курашга қўшилдилар. Корхонамизда меҳнатда, ўқишда, турмушда бошқаларга ўрнак кўрсатиб, ана шу улуғ номни олишга сазовор бўлган кишилар сафи тобора улғаймоқда. Прокатчилар коммунистик меҳнат коллективи номини олишга биринчи бўлиб эришган эдилар. Улардан сўнг мартен цехи, энергетика хўжалиги, темир йўл депоси участкалари, куюв цехининг кўпчилик бригадалари ана шу муқаддас номга сазовор бўлдилар. Ҳозир заводимиздаги барча кишиларнинг 60 проценти коммунистик меҳнат бригадасининг аъзоси ёки коммунистик меҳнат зарбдоридир.

Коллективимизнинг яхши одати бор. Мамлакатимизда, шунингдек, республикамизнинг бошқа корхоналарида туғилган ташаббус ва янгиликларни тез пайқаб олади ҳамда кенг қулоч ёйдиради. Москвалиknown маҳсулот сифатини яхшилаш, ленинградликлар ҳар бир иш жойида техника прогресси учун кураш шиорини ўртага ташладилар. Иваново меҳнаткашлари етти йилликнинг сўнгги йили учун мўлжалланган маррага муддатидан олдин етиб олиш ташаббусини бошлашди.

Бу йил элимизда катта тўй. Серқуёш республикамиз ва Ўзбекистон Коммунистик партиясининг ташкил топганига 40 йил тўладиган муборак кунни кенг нишонлаймиз. Ана шу тантанали айёмга Бекобод металлурглари муносиб меҳнат тортиғи билан борадилар. Бунга шак-шубҳамиз йўқ.

А. САЛЕНЕК,

В. И. Ленин номли Ўзбекистон металлургия заводининг бош инженери.

Шарафли касб эгалари

Ҳар бир корхонанинг ўз машъаллари бор. Бекобод металлургия заводининг прокат цехида ҳам бундай азаматлар оз эмас. Цехнинг Ўзбекистон ССР Олий Совети депутати ўртоқ Қ. Тошматов бошлиқ тунука стани бригадаси бутун корхонага донг таратган. Мана, иш куни тамом бўлди. Бугун ҳам смена топшириғи орттириб бажарилди.

Суратда: Қ. Тошматов (чапдан биринчи) бошлиқ бригада аъзолари. Кўзлардаги қувонч учқуни, чеҳралардаги табассум — меҳнат гаштидан нишона бўлиб, уларнинг юзида жилоланади.

ШЕР ЙИГИТЛАР

Мартен печи ҳароратининг зўрлигидан унинг ёнига бориб бўлмайди. Пўлат эритувчилар бунга ўрганиб қолишганми, ҳатто 160 даража иссиқни ҳам назар-писанд қилишмайди. Баннаб юзидаги маржон-маржон терларини кафти билан сидириб ташлади-да, кўк кўзойнагини яна кийди. Печга яқинлашиб ичкарига разм солди. Ҳарорат тапти юқори. Метал суюлиб қайнашда давом этмоқда. Йигитнинг юзлари лоладек ял-ял ёнади. Бир зумда устбоши жиққа ҳўл бўлди. Ўт билан юзма-юз туриб, уни ўз измига бўйсундириш осонми, ахир.

Мастер Фаҳриддин Убайдуллаев пўлат эритувчига яқинлашди.

— Қиём пишибдими? — кулиб сўрайди у.

—Айни оби-тобидага ўхшайди.

— Қани, бошлаймиз, бўлмаса. Тағин меёридан ўтиб кетиб, бизни қийнаб юрмасин.

Ҳамма ишга тушиб кетди. Боядан бери дарёга сиғмай қирғоққа урилаётган сувдек мартен печининг деворларини ялаб ётган суюқ пўлат тарновдан баҳайбат чўмичга оқиб тушабошлади. Лаборант қиз чопиб қолди. Эритмадан анализ олиб, натижасини мастерга маълум қилди. Фаҳриддин ҳам, Баннob ҳам, улар ёнида турган пўлат эритувчиларнинг ёрдамчилари ҳам қизнинг хабаридан мамнун бўлишди шекилли, енгил табассум қилиб, бир-бирига қараб бош силкишди.

Орадан бир неча дақиқа ўтди. Цех бўйлаб занг овози янгради. Бу эритмани олиб кетишга берилган сигнал эди. Электр кўприк кранининг улкан илгаклари суюқлик тўла чўмични даст кўтариб кетди. Пўлатни узлуксиз қуйиш установкасида эритмани қуювчилар Юнус Юсупов, Раҳмонберди Фармонов ва бошқалар кутиб туришарди. Смена мастери Питрат Муҳаммаджонов ҳам шу ерда. У гоҳ пульт ёнига боради, гоҳ қуювчилар билан сўзлашиб уларга аллақандай топшириқлар беради.

Мана, установка механизмлари ишга тушди. Юнус Юсупов енгларини шимариб олган. У ричагни босди. Суюқ пўлат кристаллизаторларга оқабошлади. Оператор Маҳмуд Жалилов терга ботди. У илдам ҳаракат қилиб, чор қирра шаклли металл бўлакчаларини прокат цехи томон узатиб берабошлади.

Иш изга тушиб кетган эди. Фурсатдан фойдаланиб, ҳамроҳимиз—партком секретари Эркин Валиевдан пўлатни узлуксиз қуйиш установкасининг афзалликлари ҳақида сўзлаб беришни илтимос қилдик.

Установка ишга тушганига атиги икки йилча бўлди,—деди у.— Ишимиз қанчалик осон кўчганини, мана, ўзингиз қиёс қилиб кўринг. Илгари эриган пўлат қолипларга қуйилиб совутилар, сўнг платформаларга бирма-бир ортилиб, прокатчиларга етказиб берилардн. Ишнинг асосий қисми билак кучи билан бажарилар, бунинг устига эритма сифати кўнгилдагидек бўлмасди. Ҳозир шу ишларнинг барчасини механизмлар тез ва соз қилиб бажармоқда.

Дарҳақиқат установканинг ўрнатилиши заводга катта афзалликлар туғдириб берди. Айтишларига қараганда, бир вақтлар шихталар ҳам печларга қўлда ташланар экан. Завод ижодкорлари ишлаб чиқаришни комплекс механизациялаш ва автоматлаштириш сари йўл тутдилар. Ишларнинг оғири механизмлар зиммасига юкланди. Установка ўрнатилгач, иш суръати жадаллашди. Энди прокатчилар қуюлма кутиб қолишмайди. Ҳаммаси керагича, вақтида етказиб берилмоқда. Бу янгиликнинг иқтисодий афзалликларини айтмайсизми? Кўплаб металл тежалабошланди. Мартен печларининг капитал ремонти муддатларини қисқартиш имкони туғилди. Иккинчи методик печь қурилди. Шу ҳисобдан корхона 36 минг сўмлик маблағ иқтисод қилмоқда.

Прокат цехига ўтсангиз, бутунлай янги манзарани кўрасиз. Прокатланаётган лаққа чўғ металл бўлакчалари шер юракли йигитларнинг измига бўйсуниб, уёқдан бу ёққа ҳаракат қилади. Моҳир қўллардаги илгаклар олов билан олишади. Цехнинг мамлакатга донги кетган кишилари бор. Социалистик Меҳнат Қаҳрамони, мастер Саид Нуриддинов етакчилигидаги бригада аъзолари, Ўзбекистон ССР Олий Совети депутати Қурбонали Тошматов бошлиқ тунукачилар шу цехда ишлашади. Заводда биринчи бўлиб коммунистик меҳнат коллективи номини олган цех азаматлари зафар устига зафар қозонмоқдалар. Улар ярим йиллик планни 23 июндаёқ адо этганликлари ҳақида ғалаба рапорти бердилар. Планга қўшимча минглаб тонна прокат ва тунука ишлаб чиқаришди.

Заводнинг ҳамма участкаларида, асосий цехларида ҳам, ёрдамчи цехларида ҳам меҳнат кўтаринкилиги. Топшириқлар ортиғи билан бажарилмоқда. Катта химия, қишлоқ хўжалиги, темир-бетон буюмлари корхоналарининг буюртмалари муддатидан анча олдин адо этилди.

Бу йил Бекобод металлурглари қўш-қўш байрамни нишонламоқдалар. Яқиндагина Ўзбекистон пўлатининг юбилейи тантанали суратда нишонланди. Бугун традицион байрам. Республикамиз юбилейи ҳам яқин. Бу қувончли сана ҳам меҳнат тортиқлари билан кутиб олиниши турган гап. Чунки завод меҳнатсеварлари шунга одатланишган.

Т. МИРҲОДИЕВ.

«Тошкент ҳақиқати»нинг махсус мухбири.

КЕЧАГИ РЕКОРД—БУГУН НОРМА

Заводимизда ҳар куни бир янгилик. Серқуёш республикамиз ва Ўзбекистон Коммунистик партиясининг шонли юбилейи яқинлашган сайин кучимизга куч қўшилмоқда. Ғайрат-шижоатимиз булоқдек қайнамоқда. Негаки, зафар устига зафарларни қўлга киритиб, меҳнат, тўёналарини кўпайтиришдек эзгу аҳду-паймонимиз бор.

Эзгуликда қанот бор дейдилар. Яхши ташаббус корхонамизда ҳамиша кенг парвоз қилади. Биргина мисол. Прокат цехи тунука станининг Ўзбекистон ССР Олий Совети депутати Қурбонали Тошматов бошлиқ бригада аъзолари ички резервлардан фойдаланиш эвазига маҳсулот тайёрлашни кўпайтириб, шонли юбилейни муносиб тортиқлар билан нишонлаш ташаббусини бошлаб бердилар. Бригада станнинг бекор туриш вақтини 10 процент қисқартириш, маҳсулот сортини яхшилаш, илғор тажрибаларни ўрганиш мактабини ташкил этиш сингари резервлар ҳисобига меҳнат унумини 2 процент ошириш ҳамда юбилейга планга қўшимча 50 минг квадрат метр тунука беришга аҳд қилди.

Бу ҳаракат тезда бутун Бекободга ёйилди. Корхонамизда эса ана шу олижаноб ташаббусга қўшилмаган бригада қолмади ҳисоб. Шу кунларда оширилган мажбурият олиб ишлаётган бригада, смена, участка ва цехлар сафи тобора улғаймоқда.

Мана, ярим йилликни якунладик. Юбилей шарафига бошланган мусобақа қувончли самаралар келтирди. Тошматовчилар бригадаси ваъдага вафо қилди. Тунука стани планга қўшимча 516 тонна маҳсулот берди. Шундан 139 тоннасини Қурбонали Тошматов раҳбарлигидаги бригада аъзолари тайёрлашган.

Чиндан ҳам корхонамизда эришилаётган рекорд кўрсаткичлар кўп. Тошматовчиларгина эмас, балки бутун коллективимиз фидокорлик кўрсатмоқда. Ўзим смена мастери бўлган пўлатни узлуксиз қуйиш установкасидаги ишларнинг боришига бир назар ташлайлик. СССРда ягона бўлган бу установкани эндигина ўзлаштириб бораётирмиз. Ҳали лойиҳада кўзда тутилган даражага эришолганимизча йўқ. Бир томондан установка такомиллаштирилмоқда, автоматлаштириш давом этмоқда. Иккинчи томондан зиммамиздаги вазифани орттириб адо этмоқдамиз. Металлурглар куни арафасида установкамиз коллективи суткалик топшириқни икки баравар адо этиб, юксак кўрсаткични қўлга киритди.

Ўша куни сменамизда ишлаган қуювчилар Юнус Юсупов, Абдурайим Сайфуллаев, Раҳмонберди Фармонов, пўлат қирқувчи Қаюм Турсунов, операторлар Вениамин Суховилов, Маҳмуд Жалилов ва ўнлаб бошқа металлурглар рекорд кўрсаткичга эришишга ўз ҳиссаларини қўшдилар. Эришилган муваффақиятлар билан чекланиб қолишга ўрганмаганмиз. Кечаги рекорд бугун коллектив нормаси бўлиб қолмоқда. Рекордларни кўпайтириб, Ватанимиз қудратини мустаҳкамлаш йўлида ҳамиша ҳормай-толмай меҳнат қиламиз.

П. МУҲАММАДХЎЖАЕВ,

Бекобод металлургия заводининг смена мастери.

ЁРУҒ ЮЗ БИЛАН

ОЛМАЛИҚ. (Телефон орқали олинди). Марказий ремонт-механика заводи қуюв цехининг коллективи В. И. Ленин номли Олтинтопган кон-металлургия комбинатининг барча завод, фабрика ҳамда цехларини пўлат, чўян ва рангли қуйилмалар билан таъминлаб келмоқда. Комбинат тобора ўсиб, улғаймоқда. Шу туфайли қуйилмаларга эҳтиёж кўпроқ сезилаётир. Мавжуд ишлаб чиқариш майдонларини кенгайтирмаган ҳолда комбинатнинг қуйилмаларга бўлган эҳтиёжини қондириш мумкинми?

Қуювчилар ички резервларни топиш ва улардан маҳсулот ишлаб чиқаришни кескин кўпайтириш йўлидан бормоқдалар. Ишчилар, инженер-техник ходимларнинг ўз кучи билан электр печи модернизация қилинди. Бу тадбир ижобий самаралар берди: ҳар бир эритмадан эндиликда аввалдагига қараганда бир тонна кўп металл олинмоқда. Ҳозир печь ҳар ойда қўшимча юз тонна эритма берадиган бўлди.

Илгари қуювчилар ўз шаънларига айтилган таъналарни кўп эшитардилар. Чунки уларнинг маҳсулоти ҳамма вақт ҳам сифатли бўлавермас эди. Масалан, экскаваторларнинг тиши 2—3 соат ишламасиданоқ бузиларди-қоларди. Металлурглар бунинг сабабини чуқур ўргандилар. Ниҳоят эритиш технологиясини ўзгартирдилар. Ҳозир қуюв цехи адресига келаётган рекламациялар кескин камайди.

Қуювчилар юбилейни муносиб кутиб олиш шарафига бошланган социалистик мусобақада актив иштирок этмоқдалар. Кунлик ва ойлик топшириқлар орттириб адо этилмоқда. Июль ойининг ярми учун белгиланган план 110 процент бажарилди. Ана шу муваффақият бутун коллективнинг фидокорона меҳнати, ижодий изланишининг самарасидир.

Металлург касбини эъзозлаётган ўнлаб кишиларнинг номини фахрланиб тилга олгинг келади. Смена мастери Василий Петрович Мишкин раҳбарлигидаги пўлат эритувчилар: Владимир Мальков, Иван Внучков, Пётр Арзамасов, Александр Ислямов ва бошқалар шундай шарафли касб эгаларидир. Қайноқ цех илғорлари комбинатга кўпроқ қуйилма етказиб бериш иштиёқи билан тўлиб-тошганлар.

Совет металлурглари кунини ёруғ юз билан кутиб олаётган қуюв цехи ишчилари: «Юбилей йили топшириғи орттириб бажарилади» деб Ватанни қатъий ишонтирмоқдалар.

В. САРИЧЕВ.

ЮРАК ТИНЧИМАЙДИ

Одам бир мақсадга қаттиқ интилса, шу йўлда дуч келган қийинчиликларни енгишдан чекинмаса, албатта мақсадига эришади. Металлург касби ҳам оғир, ҳам шарафли. Яхши металлург бўлиш учун мустаҳкам ирода, меҳнатсеварликнинг ўзи етишмайди. Бунинг учун тиниб-тинчимас юрак, алангали қалб ҳарорати ҳам керак.

Цехимизда ҳар бир ғалабани ўзининг биринчи қадами деб билувчи, муттасил олдинга интилувчи металлурглар оз эмас. Булар бепоён Ватанимиз кучқудратини янада юксалтириш, коммунизм моддий-техника базасини яратиш учун ўзининг оғир, шарафли ва масъулиятли меҳнати билан самарали ҳисса қўшаётган кишилардир.

Халқимизда нима кўп — байрам кўп, тантаналар, шодиёналар кўп. Кишиларимиз ҳар бир байрамга ўз совғаси, ўз тўёнаси билан келадилар. Биз металлурглар ҳам ўз байрамимизни муносиб меҳнат совғалари билан кутиб олаётирмиз. Июнь ойи маҳсулот ишлаб чиқариш плани муддатидан илгари 105,8 процент қилиб адо этилди. Меҳнат унумдорлиги анча юксалди, маҳсулот сифати яхшиланди. Цех меҳнаткашлари келажак разведкачилари номини олиш йўлида бирмунча олға босдилар.

Коллективимизда ўзининг самарали меҳнати, турмушдаги юксак маданияти билан ҳамкасбларига ўрнак бўлаётган илғорлар оз эмас.

Рўзимат Илёсов комбинатга металларни қуйишга тайёрловчи бўлиб келганида ёш йигитча эди. Комбинат уни ўз елкасида кўтариб катта қилди, вояга етказди. Рўзимат ўз бахтини меҳнатдан топди, катта-кичик ўртасида обрў орттирди. Ҳозир Рўзимат келажак разведкачиси номини олиш учун курашяпти, номи комбинат «Ҳурмат тахтаси»га ёзилган.

Евгений Денисов билан Зинаида Степанова, Назия Солихова билан Фая Кишвиддинова каби бир қанча ишчилар ҳам шулар жумласидандир. Қуювчи Юрий Васильев, тайёрловчи А. Аҳмедов ўртоқлар ҳам корхонада вояга етиб, шу ернинг ўзида самарали меҳнат қилаётган кишилардан.

Кейинги пайтларда меҳнат маданиятини юксалтириш соҳасида анча ишлар қилинди. Рост, шу пайтгача баъзи участкаларда металл чангидан қутилишнинг иложини тополмай юргандик. Бу эса оз бўлсада, иш шароитининг қийинлашувига сабабчи бўларди. Яқинда участкада кучли вентиляторлар ўрнатилди.

Бу ўринда яна бир нарсани айтиб ўтиш керак. Шаҳримиз жуда озода, сокин. Ишчиларнинг кечқурунги дам олиш соатлари жуда кўнгилли ўтади. Лекин улар бутун кунини ўтказадиган комбинатнинг ўзини кўкаламзорлаштириш кўнгилдагидек эмас эди. Цехимиз ишчилари ўз кучлари билан теварак-атрофни кўкаламзор қилдилар, янги гулхоналар пайдо бўлди.

Хуллас металлургларимиз ўз олдида турган масъулиятли, шарафли вазифаларни муваффақиятли бажариш учун астойдил меҳнат қилмоқдалар.

Абдухамид КАРИМОВ,

Чирчиқдаги қаттиқ қотишмалар ва ўтга чидамли металлар комбинати 3-металлургия цехининг бошлиғи.

Машинасозлик корхоналарида гувиллаб ишлаб турган улкан станокларни кўринг, пахта далаларида жавлон ураётган «зангори кемалар» ишини кўриб завқ-шавққа тўлинг, узоқ манзилингизни яқин қиладиган машиналарга тушинг. Ҳаммасининг асосида металлурглар қадоқ қўлининг изи бор. Шунинг учун ҳам металлурглар ўзларининг ҳам шарафли, ҳам масъулиятли касблари билан фахрланадилар.

Бекобод металлургия заводи мартен цехининг пўлат эритувчиси П. Гвоздянский кундалик топшириқларни муттасил ошириб адо этади. Тажрибали пўлат эритувчи Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартиясининг 40 йиллик байрамини меҳнат ғалабалари билан кутиб олиш учун курашаяпти.

Суратда: илғор пўлат эритувчи П. Гвоздянский.

А. Тўраев фотолари.

Саноат САҲИФАСИ

АДАБИЁТ САҲИФАСИ

ЯНГИ МИНИАТЮРАЛАР

1. ЙИЛ КЕТИДАН...

Йил кетидан йил келар
Ошиб соҳиллар.
Неча бора очилар,
Ва сўлар гуллар.

Фаслларни фасллар,
Йилларни йиллар,
Асрларни асрлар
Гулни булбуллар —

Ташлаб кетар, бу эски
Ҳаёт қонуни.
Аммо ташламас ҳеч ким
Қадрдонини.

2. МЕНИ МАЪЗУР ТУТИНГ...

Мени маъзур тутинг гулу
райҳонлар
Чиройингиз куйлаб қола олмасам.
Айбга санамангиз сулув
жононлар
Рубобим пардалаб чала олмасам.
Нўноқ деб койиманг
оҳу-жайронлар
Пойгада улоқни ола олмасам.
Ожизлигим: сизга мойиллигимдан,
Камтарлигим: балки шоирлигимдан.

3. ЗУҲРО ЮЛДУЗИГА

Ҳар кун оқшом тоғлар ортидан
Жилваланиб боқасан хушҳол.
Тикилганча сенга боқиб лол
Зуҳро кўзим эслаб кетаман.
Номи эди номингга адаш,
Кулар эди сендек чароқлаб.
Ундан кетдим анча йироқлаб.
Аммо ёдда у меҳри оташ.

Хайриддин САЛОҲ.

Ҳур ўлкам тоғларида,
Боғларида ёз.
Нозу-неъмати тўкин
Мевазорлар соз...

Сойларнинг бўйлари
Кўркам, хушҳаво.
Сувлар, зилол сувлар
Танларга даво...

Дам олиш уйлари,
Оромгоҳ боғлар.
Меҳнат аҳлин хушхол
Бағрига чоғлар...

Бўстонлиқнинг бўстон
Тоғларида ҳам,
Олмазор, ёнғоқзор
Боғларида ҳам.

Ватандош дўстларим,
Яйранг, дам олинг.
Оромгоҳ манзиллар
Сиз учун,
боринг!

Яйранг, дам олинг!

ТОҒЛАРГА МАКТУБ

Тоғ менга бахш этар бир дунё ором,
Ҳавоси танимда нурдай югурук.
Тоғларда жуда ҳам гаштлидир оқшом,
Тоғлар муҳташамдир, кудратли, буюк.
Ўзим ҳам тоғ каби бўлгандай буюк,
Учаман хаёлнинг учқур отида.
Тоғларда одамлар бир-бирига суюк,
Улар мамнун эрур ҳур ҳаётидан.
Меҳмонга ланг очиқ ҳар битта эшик,
Нон, қатиқ муҳайё дастурхонида.
Йўловчи ҳар кимдан топади икром,
Тоғликлар ардоқлар худди жонидай.
Бу ҳолат сезилар тоғларда юрсанг,
Кўзларнинг ҳаммаси самимий, бир хил.
Самимий кулгудан тошларда жаранг,
Чеҳралар қирмиздир ва қувноқдир дил.
Кўзингда, дилингда самимиятинг
Бут бўлса тоққа чиқ. бўл азиз меҳмон.
Оромбахш эй тоғлар зўр ҳамиятинг,
Шунинг-чун юрагим ундар сен томон.
Бас, энди тоғларни унутай нега?
Тоғларку унутмоқ истамас мени.
Мен ҳам жон сингари тоғлар танига
Кирмасам дил қийнар ҳар нафас мени,
Қийналдим кўнгилнинг можаросидан,
Кўнгил тоғ сафарин қилмоқда ҳавас.
Борганда чўққилар шалоласидан
Бир ҳовуч сув ичсам, шунинг ўзи бас.

Азиз АБДУРАЗЗОҚ.

ОНА ЕР ШАЪНИГА

Шу ер она ерим, қадрдон ерим,
Улуғ Ватанимнинг олтин парчаси.
Шу ерга тўкилган меҳнатдан терим
Шу ерда яшайман, ҳаёт нафаси..
Озод инсонликнинг ҳавасин тотиб,
Элларга ҳамнафас бўламан мамнун,
Ҳаётнинг мусаффо тонглари отиб,
Йиллар мазмунида бир олам якун.
Янги каналлари, ям-яшил ўрмон,
Улуғ Помирлар ҳам менга ҳамнафас.
Тинчлик-тотувликдан халқимиз омон,
Юрак ғайратида меҳнатга ҳавас.
Меҳр офтобини эмган далалар,
Айниқса ёз кези кўринар кўркам.
Ҳосил иштиёқи, қизғин паллалар,
Меҳнат чаманида аҳдлар мустаҳкам.
Ҳаттоки дўлларни, селларни енгиб,
Экинни асрайман кипригим билан.
Дурлар ахтаргандай океанга шўнғиб
Ҳосил ўстираман билагим билан.
Қудратли машина қанотдир менга,
Тонгни тонг демайман, ишлайман эркин.
Хирмонларни йиғиш одатдир менга,
Яна оширамаи Ватаним кўркин.
Қардошлар олдида, Ватан олдида,
Миллион тонналарни тикламоқ бурчим.
Вақтим нақдим эрур, умидим катта
Обрўйимга тенгдир айтган дил сўзим.
Тонгдан парвонаман кўркам даламга,
Меҳнат қилмоқликнинг мазмуни роҳат,
Дўстлар жўр бўлиди айтган алламга,
«Оқ олтин» ўстириш қадимий одат.
Шу ер она ерим, қадрдон ерим,
Улуғ Ватанимнинг олтин парчаси.
Шу ерга тўкилган меҳнатдан терим,
Шу ерда яшайман, ҳаёт нафаси.

Юсуфжон ҲАМДАМ

ЗАНГОРИ ЭКРАН МЕҲМОНЛАРИ

16 июль кечқурун Тошкент телевизион студияси байрамлардагидек гавжум эди. Бу ерга Қашқадарё областининг илғор пахта ва ғалла усталаридан Социалистик Меҳнат Қаҳрамонлари Хуррам Норматов, республикада хизмат кўрсатган агроном П. Стрельцов, донгдор бригада бошлиғи Тунуқ Жўраева, шаҳрисабзлик колхоз ишлаб чиқаришининг таниқли бошлиғи Қурбон Ҳакбердиев, Қарши тикув фабрикасининг илғор бригадирларидан Любовь Гетманюк, халқ таланти соҳибкорлари, Муллатўйчи Тошмуҳаммедов номидаги область музикали драма театрининг артистлари тўпланган эдилар. Эшиттириш бошланиши биланоқ эфирда карнай-сурнайларнинг тантанали садолари янграти. Экранда «Ўзбекистон ССР ва Ўзкомпартия 40 йиллиги олдидан», «Гуллаб-яшна Қарши чўллари» деган титрлар пайдо бўлди.

Сўнг Зарафшон водийсида гуллаб-яшнаётган истиқболи порлоқ областнинг ўтмиши, ҳозирги куни ва порлоқ келажаги ҳақида мароқли ҳикоялар бошланди. Область партия комитетининг биринчи секретари ўртоқ Асомов билан қилинган суҳбатда Қарши чўлларини обод қилиш, соҳасида олиб борилаётган улуғвор ишлар сўзланди. Машъаллар ўз тажрибалари билан ўртоқлашдилар. «Қарши чўли», «Кўҳна шаҳарларнинг ёшлиги», «Дўстлик йўли» каби сермазмун очерклар намойиш қилинди. Шоирлар назмхонлик қилдилар.

«Сув келади, нур келади» телеочеркида суғориш иншоотлари барпо этиш соҳасида қилинаётган улуғвор ишлар баён қилинди.

Чўлни ўзлаштираётган ёш қаҳрамонларнинг соф севгисини ҳикоя қилувчи «Чироқлар» инсценировкаси айниқса ёқимли бўлди. Хусусан, Қарши театри ижодий коллективи кўрсатган «Холисхон» музикали драмаси область ижодий интеллигенциясининг катта ютуқларидан далолат берди.

6 соатга мўлжалланган бу йирик махсус программани тайёрлашда редактор Элбек Мусаев, кино оператор Тўлқин Содиқов, режиссёр Хожимурод Иброҳимов, бош телеоператор Карим Максудхўжаев уюштирган ижодий группаларнинг хизмати таҳсинга сазовордир.

Тошкент телевизион студиясининг бу қутлуғ қадами томошабинларни мамнун қилди. Бундан кейин бошқа областларга бағишлаб бериладиган махсус программаларнинг ҳам сермазмун, рангбаранг бўлишини истаймиз.

ЯНГИ КИТОБЛАР

Ўзбекистон ССР Давлат нашриёти қуйидаги китобларни босиб **чиқарди.**

У. О. ОРИФОВ. **Совет Ўзбекистонида фаннинг ривожланиши.** 60 бет, тиражи 3000, баҳоси 15 тийин.

К. А. ДАВИИ. **Шўр ерларни ўзлаштиришда асосий агромелиоратив тадбирлар.** 68 бет, тиражи 3000, баҳоси 8 тийин.

В. Г. КУЛАЧЕНКО, Г. А. ГОЛЬДБЕРГ. **Юқори сифатли уруғлик чигит етиштириш.** 52 бет, тиражи 5000, баҳоси 6 тийин.

Санжар ТИЛЛА. **Етуклик синови.** 68 бет, тиражи 3000, баҳоси 4 тийин.

В. М. ВАЛИЕВ. **Совет Ўзбекистонининг қишлоқ хўжалиги.** 76 бет, тиражи 5000, баҳоси 15 тийин.

Л. М. ВИНОГРАДОВ. **Телевизорни гузатишни ўрганинг.** 232 бет, тиражи 10000, баҳоси 68 тийин.

„ЯНГИЙЎЛ"нинг ЙЎЛИДА

Кафтдай текис, кенг асфальт
Тиниқ нур — ойна ялт-ялт.
Атроф яшил — кўн денгиз
Ҳусн-камолда тенгсиз.
Шофер борар қилт этмай
Сира пинакка кетмай.
Ҳаммамиз ҳам йўловчи
Боғбон, колхозчи, овчи,
Совунгар, мойкаш, чўпон,
Қадақ қўл ишчи ўғлон,
Ҳам заршунос-кимёгар,
Ўқитувчи, ёш аскар.
Атроф боқиб борамиз
Сувдай оқиб борамиз.
Қатор икки тарафда
Минг хил дарахтлар сафда.
Соя-салқин соф ҳаво
Чексиз осмон мусаффо.
Томдан баланд сўрилар
Аймоқилар мўралар.
Гилос, жоноқи олма
Имлаб дер—емай қолма,
Ҳар қадамда сув — булоқ
Пахтазорга минг қулоқ,
Окар тинмай шарқираб
Ғўзаларга жон тараб.
Разъезд Эркин, Уртовул
Боғларида турфа гул.
Коммунизм, Нов қишлоқ
Олуча, шафтоли боғ.
Боқсанг ҳушинг тортади,
Юриб завқинг ортади,
Тошкент билан Янгийўл,
Кафтдай текис ўнгу-сўл.
Атроф боқиб борамиз
Сувдай оқиб борамиз.

Обид РАСУЛЕВ.

Огаҳий номидаги Хоразм область музикали ва комедия театрининг коллективи пойтахтимиз томошабинларига бугун хайрлашув спектаклини кўрсатишяпти. Суратда: театрнинг талантли раққосаларидан Гавҳар Матёқубова.

А. Тўраев фотоси.

Ҳаёт қўшиғи

ОЧЕРК

Чучиб уйғондим. Қуруқ тахтанинг ўзидан ясалган кроватга тирсагим билан таяниб ўтирмоқчи бўлдим-у, яна холсизланиб ётиб қолдим. Азойи-баданим зирқирайди, пешонамдан қуйилиб тушган совуқ, шўртанг тер лабларим орасига сизиб киради. Шўртанг тер... Демак ҳали там билар эканман: ҳа, ҳали тирик эканман. Уйқусизликдан ачишиб кетаётган кўзларимни шифтга қадайман. Шифтда ўйнаётган хира нур тонг отиб келаётганидан хабар беради. Тун бўйи ухламадим. Мен шу кеча нималарни ўйладим? Нимадан қўрқдим? Ўлимданми? Йўқ! Бу ерда ҳар куни юз марта ўлиб, юз марта тирилади одам. Шу хонада — ўлим фабрикаси ҳисобланган концлагернинг бир бурчагида жойлашган лазаретнинг ўзида ҳам ҳар соатда ажал кутади кишини.

Ташқарига қулоқ соламан. Ёмғир шовуллайди. Бундан роса бир йил илгари —1942 йилнинг ёғин- сочин баҳор кунларидан бирида қўшинларимиз Харьковга ҳужум бошлади. Чекинаётган душманнинг кетидан илгарилиб кетдик. Душманнинг чекиниши хийла эканлигини кейинроқ, қуршовда қолганимиздан кейин тушундик. Эсимда, биз йиғиштириб олинмаган жўхорипоялар орасида турганимизда душман самолётлар, танклар билан ҳужум бошлади.

Ҳушимга келганимда ўзимни немисларнинг бронетранспортёрида кўрдим. Қулоғим шанғиллар, оёғимдан қон оқарди...

Дастлабки сўроқдаёқ асирларни миллатига қараб ажратишди. Асирлар орасида 12 киши Ўрта осиёлик экан. Бир ҳафтадан кейин поезд бизни Берлин томон олиб кетди. Ўрмон ичидаги алоҳида баракка жойлаштиришди. Немислар бизга жуда меҳрибон бўлиб қолдилар: соқчилар урмайди, гўштли овқат беришади, ҳатто мени лагерь касалхонасига ётқизиб қўйишди.

Тўсинлардан қурилган ёғоч уй деразасидан ёт ўлканинг доимо шовиллаб турадиган ўрмонига тикилиб ётарканман палатага аллаким кириб келди.

— Ассалому алайкум.

Ўз тилим она тилимдаги биринчи сўзларни эшитиб, вужудим титраб кетди. Оёғимнинг оғригини ҳам унутиб, чиройли шляпа, қимматбаҳо макентож кийган хушбичим кишига кўришиш учун қўл узатдим. Аммо нотаниш киши парво қилмай стулга ўтирди. Қўлим ҳавода муаллақ қолди.

Оғир хўрсиниб кроватга ўтирдим. «Унга нега қўл чўздим?»

—Қаерлик бўласан, йигит?— сўради нотаниш киши.

— Тошкентдан,— дедим бошимни кўтармай.

— Тошкентнинг қаеридан?

— Лайлакободдан, «Янги тарнов» маҳалладан.

— Отанг қаерда ишларди?

— Нарком ошхонасида.

Стулда ўтирган киши менга тикилиб савол берар, кўз қарашларимдан қандайдир маънони илиб олишга уринарди.

— Эй, сен Мулла Абдураҳмоннинг ўғлимисан? Аканг ҳам бор эди, шекилли. Ҳозир қаерда? «Ие,— ўйладим мен,— бу киши менинг кимлигимни қаердан билади?»

— Учувчи,— дедим секин,— қирувчи самолётда жанг қилаётган эди.

— Шунақа дегин-а?— у кўзларини шифтга қадаб турдида, бирдан сўраб қолди:

— Туркистон қалай?

Унинг оёқларини чалиштириб «немисча» ўтиришининг ўзиёқ нафратимни қўзғарди. Бу гапидан кейин мақсадини тушунгандай бўлдим.

— Ҳозир Туркистон ўлкаси йўқ,—дедим дағаллик билан,— ҳозир Ўзбекистон, Тожикистон... бор.

— Ҳа, ҳозир шундай аталади. Аммо у биз учун муқаддас Туркистон. Қани айтчи, халқнинг кайфияти қалай?

— Қалай бўларди, ҳаммаёқда уруш ташвиши.

— Фронтга жўнашдан бош тортишлар, қочишлар...

— Йўқ, менинг ўзим кўнгилли бўлиб фронтга келганман.

—Ҳах-ҳа, кўнгилли бўлиб дегин?! Балки асирга ҳам кўнгилли бўлиб тушгандирсан.—У ўрнидан туриб кетди. Заҳарханда илжайиб қўйди, — қўйсангчи, большевиклар ташвиқотидан қутилдинг. Қўрқма, юрагингдагини гапиравер.

У кровать олдига келиб елкамга қўлини ташлади.

— Сен ҳам ўзбек, мен ҳам ўзбек. Ке, юракдан гаплашайлик. Сен бояги гапларингни бошқага айтсанг ишонар, аммо мен — Вали Қаюмхон,— у «таниб қўй» дегандек қаддини ростлади.— Мен ишонмайман. Негаки мен ўзбек руҳини биламан. Биз Туркистонни озод қиламиз. Бизнинг ғазот урушимиз учун армияга сендек Туркистон ўғлонлари керак...

У қулоғим остида яна анча ғингиллади. Лекин менинг хаёлларим бутунлай бошқа ёқда эди. Унинг чиқиб кетганини ҳам сезмадим. Мен Тошкентни хотирладим. Дадам халқ комиссарлари ошхонасида ошпаз бўлиб ишларди. Мен ҳам, акам ҳам дадамнинг олдига тез-тез бориб турардик. Бу киши бизни ўшанда кўрган бўлса эҳтимол. Ха, эсладим, бир қулоғимга чалинган эди: баъзилар кимларнидир, Германияга ўқишга кетиб, қайтиб келмаган дейишарди. Балки шуларнинг бири Вали Қаюмхондир.

«Аблах, сен ўзингни ўзбек дединг! Йўқ, сен ўзбек эмассан, сотқинсан, бемиллат, беватан хоинсан! Лекин... менинг ўзимчи?

Йўқ, мен хиёноткорана қўл кўтариб душманга асир тушганим йўқ».

Кечга томон немис капитани билан таржимон эшикдан кириб келишди. Таржимон олдимга келиб уч варақ қоғоз узатди. Капитан бўлса резинка таёғини қўлида ўйнатиб, хуштак чалиб қараб турарди.

— Бу нима? — деб сўрадим таржимондан.

— Анкета, қўл қўй.

— Қўл қўйиб нима қиламан?

— Кўприкка қоровул бўласан-да.

— Берлинда кўприкни кимдан қўриқлайман?

— Чўчқа рус! Суриштириб нима қиласан, —ўшқирди таржимон,— Қизил Армияда қасам қабул қилганмидинг? Бу ҳам худди шунақа қасам. Сен фюрер томонида туриб урушаётган Туркистон легион армиясининг аскари бўлишинг керак.

— Ҳа, ҳали ҳам ўша Қизил Армияда қабул қилган қасамимга содиқман. Шунинг учун сенларнинг қўлингда асир бўлиб ўтирибман, билдингми!..

Мени обдон калтаклаб кечаси Луккенвальд деб аталадиган жазо барагига ўтказишди.

Қум тўлдирилган қирқ килограммлик халтани елкага ссиб эрталабдан кечгача немис солдатининг командаси бўйича ётиб-туришимиз, чопишимиз керак. Йиқилиб қолган чаккасидан ўқ ейди.

Бир ҳафталардан кейин менга ўхшаш асирлардан 15 кишини помешчик — бауэрнинг хўжалигига картошка кавлашга олиб чиқишди. Шунда пайт пойлаб уч киши қочдик. Очликдан силламиз қуриб ўрмонда адашиб юрдик. Ўрмондан чиқишимиз билан полиция ушлаб олди. Ўласи қилиб калтаклашганидан кейин Заксенхаузенга келтиришди. Кўкрагимда «Р—69677» рақами.

Бир куни папирос ташландиқларини титиб турганимда кимдир елкамга қўлини қўйди. Чўчиб ўгрилдим. Бунинг сабаби бор эди. Қоида бўйича ахлат яшикларини титганлар 50 таёқ билан жазоланади.

Олдимда худди меникига ўхшаш йўл-йўл кийимда, кўкрагига «№ 65633» рақами ёзилган баланд бўйли малласоч киши турарди. Норвег, деб ўйладим ўзимча.

— Сен кимсан ?— деб сўради у рус тилида.

Кўкрагимда «Р» — рус белгиси бўлсада, қора соч, туртиб чиққан яноқларим уни ҳайрон қолдирган бўлса керак.

— Ўзбек.

У билмайман дегандек бош чайқади.

— Тошкентни биласанми?

— Билмайман.

— Самарқанд, Бухоро... эшитганмисан?

— Ҳа, — у табассум билан бош силкиди,— билдим.

Кечқурунги йўқламадан қайтиб келаётганимда ҳалиги малласоч норвег мени барак муюлишига имлаб чақирди.

— Ма, — деди у нимадир солинган пакетни бериб.

Пакетда нон, балиқ консерваси, сигарет — хуллас ҳаёт бор эди. Икки-уч кун ўтгандан кейин норвег йигит билан танишиб олдим: маҳбус Фредрик Бергстрем — лагернинг штрекштуббеси—мирзаси экан.

...Бир куни комендант катта лагерга жўнашимни айтди. Бу ўлим дегани эди.

Шу куни мени қайноқ чой ўғирлашда айблаб ҳолдан кетгунимча савалашди. Кечқурун бемадор оёқларимни судраб бориб Фредрикнинг олдига бордим.

— Сени ким калтаклатганини биласанми, — деди у.

Индамасдан бош чайқадим.

— Мен... Мен калтаклатдим. — Фредрик бошини қуйи солди. Нима қилай, бошқа иложим йўқ эди. Бир норвег номидан шу номерли асир чой ўғирлади, деб шикоят ёзиб комендантга кўрсатдим... Сен ишлаётган командада энг бақувват асир ҳам икки ойдан ортиққа чидамайди, ё бомба портлаб кетади, ё касаллик, очлик... Бўлди, энди сен у ерда ишламайсан.

Мен Фредрикнинг кўзларига миннатдорчилик билан тикилдим. Фредрик мени лазаретга жойлаштириб қўйди. Бу ердаги врачлар ҳам ҳарбий асирлар эди: рус Николай, чех Антон, поляк Юзеф.

Товуқнинг катагидай тор лазаретнинг тахта кроватига касаллик варақаси ёзиб қўйилган. Лазаретга ётганимга бир ҳафта бўлар-бўлмас Фредрикнинг ўзини ҳам шу ерга судраб келишди. Норвег ҳамда немис миллатлари учун алоҳида лазаретлар бўлса ҳам Фредрикни бизнинг ёнимизга ташлаб кетишди. Афтидан немислар унинг ишларидан хабар топишган бўлса керак. Фредрикнинг аҳволи оғир эди: милк, лунжлари шишиб кетган, овқат еёолмасди. Бу ерда одатда инсон ҳаётининг баҳоси билан тенглаштириб қўйилган 120 грамм қаттиқ нонни чайнаб оғзига солардим. Фредрик қийналиб-қийналиб ютар, кўзларидан ёш чиқиб, шивирлаб миннатдорчилик билдирарди.

Фредрик соғайиб чиқиб кетди. Лекин мен мана саксон тўққиз кундирки, бир жойда ётибман. Жароҳат тузалмаган, оёғим ҳамон букилмайди. Лагерь қоидаси бўйича касал уч ой ичида тузалмаса, ё газ камерасида бўғиб, ёки отиб ўлдиришади. Ўлимгача бир қадам қолди. Бундан чиқди эртага...

Оёқ шарпаси эшитилди. Бошимни қимирлатмай кўз қирим билан қарадим. Бу — Николай эди. У мени кўрмоқчи бўлгандек устимга энгашди.

—Николай, Смоленскка қайтсанг, унутма. Тошкент, Водопровод кўчаси, 3-уй, шуни эсла, шуни эсласанг бўлди.

— Сен ҳовлиқма,— деди у шивирлаб.— Капитан Кауфман келганда жим ётавер.

Тахта кроватлар ғирчиллай бошлади. Мен кўзимни юмиб олган бўлсам ҳам ҳаммасини сезиб турибман. Ўрнидан туролмайдиганларни замбилга солиб олиб чиқиб кетишди. Хонада ёлғиз мен қолдим. Мен ҳамон ўз ўрнимда, тирик ётардим.

Машиналар жўнаб кетганидан кейин Антон, Николай, Юзеф касаллик варақасини қандай қилиб янгисига алмаштириб қўйишганини Николай айтиб берди. Бу Фредрикнинг маслаҳати билан қилинган эди.

Бизнинг қалбларимизда ҳам байрам бўлишига яқин қолган кунлардан бирида — 1945 йилнинг апрелида немислар бизни — рус асирларини беш минг кишидан колонна қилиб Германиянинг порт шаҳри —Росток томонга ҳайдаб кетдилар. Ана ўшанда мен Фредрикдан ажралиб кетган эдим.

4 май куни бизни ҳайдаб кетаётган мотоциклчилар конвойи қочиб қолди. Бизнинг колонна Қизил Армиядан 33 километр, инглизлардан уч ярим километр, америкаликлардан бир ярим километр масофада турарди.

Биз ёғоч ковушларни улоқтирдик, бир-биримизни қучоқладик, йиғладик. Табиат ҳам қувончимизга шерик бўлди: илиқ ёмғир ёға бошлади. Биз шарққа қараб юрдик.

Бир минг тўққиз юз эллик тўртинчи йилнинг кузида Тошкентдаги меҳмонхоналарнинг биридан менга телефон қилишди: кеча шаҳарга келган «Норвегия — СССР» жамиятининг делегация аъзоларидан бири менинг исм-фамилиямни, асирликдаги номеримни айтиб, «шу кишини топиб беринглар» деб илтимос қилибди.

Бир даста гул кўтариб меҳмонхонага югурдим. Навоий театри биносининг олдида турган «интурист» автобусларига кўзим тушди-ю, юрагим орзиқиб кетди. Автобуслар томон чопдим. Ана уни—Фредрикни танидим: бақувват, баланд бўйли, лўппи юз...

Югуриб келаётиб узоқдан:

— Яй эр сюльтен, Фредрик! — деб юборибман. Шундай дедиму, вужудим музлаб қолди. Икковимиз турган еримизда қотиб қолдик. Мен Фредрикнинг ҳам, ўзимнинг ҳам йиғлаётганимни анчадан кейин билдим. Бу сўзлар... оу сузлар «Мен очман, Фредрик» деган маънони билдирар эди! Лагерда биринчи марта ўрганган норвегча сўзларим шу эди...

Суҳбатдошимиз — собиқ сержант, ҳозир Тошкент шаҳар Советининг хизматчиси Ваҳоб Иброҳимов ўз ҳикоясини тугатди. Лекин унинг юрак қони билан битилган қиссаси бу билан тамом бўлмайди. Ўтган йили қизиқ воқеа бўлди. Қримдаги «Артек» пионерлар лагерида Фредрик Бергстремнинг қизи Сульвейг Ваҳоб аканинг қизи Муҳаббат билан учрашди. Муҳаббат ўз дугонасига дўппи, атлас кўйлак, духоба нимча совға қилди. Сульвейг ҳам Ослодан ўз синглисига совғалар олиб келди. Дўстларнинг фарзандлари ҳам учрашди.

Сульвейг — норвегчасига қўшиқ деган маънони билдиради. Ўзбек қизи Муҳаббат «Артек»да ҳаёт қўшиғини куйлади. Сульвейг эса дўстлик, муҳаббат тароналарини тинглади. Фарзандлар ҳам оталар изидан бориб ажралмас дўст бўлиб қолдилар. Лекин уларнинг тақдири ҳеч қачон оталариникига ўхшамайди. Энди у мудҳиш йиллар қайтиб келмайди. Ҳозирги авлод мунгли куйларни эмас, ҳаёт қўшиғини бараллa куйлайди.

С. ХОЛНАЗАРОВ,
Ў. ҲОШИМОВ.

МАНЗИЛНИ ЯҚИН ҚИЛУВЧИЛАР

Ишгами, томошагами, қаерга бўлмасин шошиб кетаяпсиз. Шунда ёнбошига шахмат катаклари солинган енгил машиналар — таксилар мушкулингизни осон қилади. Қўлингизни сал кўтаришингиз билан «ғиййқ» этиб сирпаниб келиб тўхтайди-да, ҳайдовчи: «хизматингизга мунтазирман», дегандек сизга боқади. Манзилингизга ҳузур қилиб борасиз. Машина ҳайдовчиси эса, сизга ҳамроҳ бўлади. Агар машина озода, шофер хушмуомала бўлса, кайфингиз чоғ бўлиб, манзилга етиб келганингизни сезмай қоласиз.

Тошкентдаги 2-енгил автомашиналар базаси коллективи йўловчиларга хизмат қилишни айниқса яхши йўлга қўйган. Бу ерда ҳар бир машинани йўлга чиқаришдан олдин обдон кўрикдан ўтказилади.

Автобаза коллективи партия, касаба союз ва комсомол ташкилотлари раҳбарлигида кейинги вақтларда янги техника ва илғор технологияни жорий қилиш, ишлаб чиқариш новаторлари тажрибаларини кенг ёйиш соҳасида намунали ишлар қилишмоқда. Жумладан гараж ускуналарини ремонт қилиш, электр пайвандлаш цехлари қуриб фойдаланишга топширилди. Темирчилик, тунукасозлик цехлари ҳам битай деб қолди. Республика автомобиль хўжаликлари практикасида биринчи дафъа қўлланилаётган, машиналарни диагностика қиладиган пост жорий этилди. Бу эса машина двигателларини агрегат усулида ремонт қилиш имконини берди. Шунингдек, автомобилларни техника кўригидан ўтказиш ва ремонт қилиш учун чуқурлар, машинани механик равишда ювадиган қурилмалар монтаж қилинди.

Автобаза инженер-техник ходимлари автомобилларни ремонт қилиш ва улардан фойдаланиш технологиясини кун сайин такомиллаштиришаяпти. «М-21», «Волга», «Москвич» маркали машиналарнинг ноёб деталларини ремонт қилишнинг комплекс — технологик процесси ишлаб чиқилди. Бу тадбир автомобилларнинг бекор туриб қолиш вақтларини қисқартирди, давлатнинг кўпгина маблағини тежаб қолишга имкон берди.

Корхонада рационализаторлар ва ихтирочилар сони кун сайин ошиб бормоқда. Фақат шу йилнинг ўзида хўжаликда юздан ортиқ рационализаторлик таклифлари жорий қилиниб, давлатнинг минглаб сўми тежаб қолинди. Энг муҳими, меҳнат шароити яхшиланиб, иш маданияти ошди. Енгил автомашиналарнинг ғилдиракларини созлаш учун универсал стенднинг ўрнатилганлиги туфайли автомобиль покришкаларининг хизмат муддати узайиб, йилига 21358 сўм тежалмоқда.

Рационализаторлик ва ихтирочилик ҳаракатида базанинг бош инженери З. Бадальян, устахоналар бошлиғи В. Акопов, бош механика бўлими слесарлари Б. Бектемиров, Е. Магдеев, шлифовкачи П. Крилов ва бошқа ўртоқлар пешқадамлик қилмоқдалар. Бу ишлаб чиқариш илғорларининг тажрибалари базанинг кўп тиражли газетасида, маҳаллий радиоузел ва ахборот варақаларида кенг пропаганда қилиб борилади. Илғор ҳайдовчилар тажрибаси ҳам доимий равишда оммалаштирилиб турибди.

Машиналарнинг узоқ муддат ремонтсиз эксплуатация қилинишида ҳайдовчиларнинг роли катта. Машинани беҳуда қийнамай, вақтида техника кўригидан ўтказиб турилса, у эскимайди. Базада ишга ана шундай виждонан муносабатда бўлаётган ҳайдовчилар жуда кўп. 14-автоколонна шофери М. Гринь 400 минг километр масофани автомашинасини ремонт қилмай босиб ўтди. Ҳайдовчилардан В. Шалин, Ғ. Иброҳимов ўртоқларнинг машиналари спидометрлари капитал ремонтсиз 300 минг километрни кўрсатиб турибди.

Базада коммунистик меҳнат коллективи номини олиш учун кураш қизитиб юборилган. 13 бригада келажак разведкачилари деган номга муяссар бўлди. 493 киши коммунистик меҳнат зарбдорларидир.

Олиб борилаётган сиёсий-тарбиявий ҳамда ташкилий ишлар ишлаб чиқариш кўрсаткичларида намоён бўлмоқда. Корхона коллективи ярим йиллик ишлаб чиқариш планларини барча техника-иқтисодий кўрсаткичлар бўйича ортиғи билан бажарди. Ўтган олти ой ичида пландан ташқари 49 минг сўм фойда олинди. Шу йилнинг биринчи кварталида корхона коллективи автомобиль транспорти ва тош йўллар министрлиги бўйича социалистик мусобақа якунида биринчи ўринни олиб, Ўзбекистон касаба союзлари Совети ва министрликнинг кўчма Қизил байроғини олишга муяссар бўлди.

Тошкент шаҳар партия комитети яқинда пассажирларни ташиш шаҳар автомобиль трестига қарашли бу иккинчи автобаза коллективининг Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартиясининг 40 йиллик тўйи шарафига олган социалистик мажбуриятини маъқуллади. Ҳайдовчилар йиллик планни 10 декабрда бажариш, машина паркидан фойдаланиш коэффициентини пландаги 0,68 ўрнига 0,75 га етказиш, йил охиригача пландан ташқари 55 минг сўмлик қўшимча фойда олиш ва пассажирларга хизмат кўрсатиш маданиятини янада оширишга ваъда бердилар.

Автобазанинг аҳил ва меҳнатсевар коллективи бу вазифанинг устидан чиқишга қодирдир.

Бугун Тошкент шаҳар транспорт ҳайдовчиларининг дам олиш кунида манзилни яқин қилувчи дўстларимизга ишларида ва шахсий ҳаётларида катта муваффақиятлар тилаймиз.

Ш. ҚОСИМОВ.

Суратда: автобазанинг бир группа илғор ходимлари: (чапдан) техник В. Анфузин, ҳайдовчи М. Гринь, ишлаб чиқариш-техника бўлимининг бошлиғи С. Жан, ҳайдовчилардан В. Турсунов, В. Шалин, А. Иванов, С. Спиридонов ва слесарь Ф. Ҳакимов ўртоқлар.

В. Салов фотоси.

ШОФЕР

Ҳар бир касбнинг ўз гашти бор. Дарвоқе жуда тўғри айтилган, ўз касбини севган киши албатта илғор. Бунинг маъниси шуки, ўз касбини шарафлаган, муҳаббат қўйиб ишлаган киши сўзсиз халқ ҳурматига, коллективнинг миннатдорчилигига сазовор бўлади. Бошқа турли касблар билан бир қаторда шоферлик ҳам ўзига яраша гаштли касбдир. Шофердек серҳаракат киши бўлмаса керак. Чунки бу касбнинг хусусияти шу. Ахир турли юмушлар билан турли ёққа отланган йўловчилар узоқларни яқин қилувчи такси ва автобусларнинг хизматига кўз тикиб туришади. Уларга яхши хизмат кўрсатиб, раҳмат эшитиш қанчалик яхши. Кишиларнинг самимий миннатдорчилигини эшитиб албатта яйраб кетасан.

Тошкентдаги 3-автобус паркида аҳолига намунали хизмат кўрсатаётган, ўз касбига меҳр-муҳаббат қўйган шоферларни кўплаб учратасиз. Ана шу ширин сўз, ишчан шофердан бири Мамат Абдурамоновдир. Ким билан суҳбатлашманг унинг меҳнатсеварлиги ҳақида фақат илиқ сўзларгина айтишади. Бунинг боиси бор, албатта. Мамат ёшлигидан шоферликка меҳр қўйган. Бу касбда ишлаётганига ҳам ўн йилдан ошди. Автобус паркида ҳам беш йилдан буён ишлаяпти. Шу давр ичида у бирон марта ҳам кўча қоидасини бузгани йўқ. Йўловчилар билан ҳар доим хушмуомилада бўлди.

Абдурамонов ўзининг шижоатли меҳнати билан коллектив ўртасида катта обрў-эътибор топди. Бунга у ўз вазифасига онгли, тўғри муносабатда бўлаётганлиги туфайли эришди. Мамат машинасини жуда яхши сақлайди. Унинг механизмларини доим мойлаб, тозалаб, артиб туради. Шунинг учун ҳам машина мотори ва унинг қисмлари сира бузилмайди. Мамат машинасида ҳозиргача 170 минг километр йўл босиб ўтган бўлса-да, ҳали капитал ремонт талаб бўлгани йўқ.

Суратда: М. Абдурамонов.

Автомашинанинг яхши сақланиши сменадошга ҳам боғлиқ. Бири автомашинага яхши муносабатда бўлсаю, иккинчиси унга эътиборсиз бўлса бу ҳам тўғри бўлмайди. Сменадошлар бир ёқадан бош чиқариб, аҳиллик билан ишлаганларидагина ютуқларга эришаверадилар. Коллективда пешқадамликни сақлаб, кўпчиликнинг ҳурматига сазовор бўлади. Мамат ўз акаси Алмаҳмуд билан бирга ишлайди. Улар бир нимадан кўнгиллари тўлмай қолса биргаликда маслаҳатлашиб иш тутишади, бир-бирларига ёрдамга келишади. Шунинг учун ҳам улар ҳайдаётган автомашина бир неча йиллардан буён капитал ремонтсиз ишлаётир.

Охунбобоев майдони билан Назарбек ўртасидаги 37-маршрутишлаётган Абдурамоновлар хизматидан ҳамма йўловчилар мамнун. Бу меҳнатсеварлар қатъий график асосида ишлашади. Мамат КПСС аъзоси, топшириқларни доимо сидқидил билан бажариб келяпти, жамоатчилик ишида ҳам фаол иштирок этаётир. Автопаркнинг Ғиёс Фаттоҳов, Шавкат Ҳолмуҳамедов каби шофёрлари ҳам Маматдан қолишмай, яхши кўрсаткичларга эришаётирлар. Ана шу фидокорларнинг меҳнати туфайли ҳам Мамат экипажига «коммунистик меҳнат коллективи» деган шарафли ном берилди.

З. МУҲАММАДЖОНОВ.

ШОДИЁНАГА МАРҲАМАТ

Бугун пойтахтимиздаги «Победа» маданият ва истироҳат боғида шаҳримизнинг транспорт ҳайдовчилари дам олиш кунига бағишланган шодиёна тантана сайили бўлади. Боғда сайр қилган киши Иттифоқимиз заводларида ишлаб чиқилган энг янги машиналар, Тошкент автомобиль хўжаликларининг ишлаб чиқариш кўрсаткичлари, энг илғор ҳайдовчиларнинг портретлари ва шахсан ўзлари билан танишиши мумкин.

Автобазалар ҳузурида ташкил этилган бадиий ҳаваскорлар тўгараклари очиқ эстрада саҳнасида концерт кўрсатади. Майдончаларда сатира ва юмор стендлари, адабий викториналар ташкил этилади.

Шаҳар савдо ташкилотлари дам олувчиларнинг маиший эҳтиёжларини қондириш учун барча ҳозирликларни кўриб қўйишган. Палов дейсизми, кабоб дейсизми, муздек мороженое дейсизми — ҳаммаси, ҳаммаси ҳозиру-нозир.

Боғнинг катта чойхонаси тантаналарнинг марказига айланади. Бу ерда шаҳар транспорти пешқадамлари — коммунистик меҳнат зарбдорлари билан артистлар, композиторлар, ёзувчиларнинг учрашуви бўлади. Худди шу ерда шаҳар транспорти хавфсизлиги конкурси ғолибларига кўчма Қизил байроқлар топширилади. Ўтказиладиган барча тантаналарни айтиб тугатиш қийин. Яхшиси ўзингиз келиб кўрганингиз маъқул.

Шодиёна сайилга марҳамат, азиз дўстлар!

„КАРЛОВИ-ВАРИ"ГА

Ёзнинг иссиқ кунларида ҳар ким ҳам меҳнат отпускасини мазмунли ва қизиқарли ўтказишга ҳаракат қилади. Баъзи бировлар сўлим ва хушманзара дам олиш уйларига боришни истаса, баъзилар туристик йўлланма билан елкаларига рюкзак осиб олиб, табиатнинг гўзал ва оромбахш жойларига экскурсия уюштиришади. Хуллас, ҳар ким кўнгилдагидек дам олишни истайди.

Областимизнинг юзлаб меҳнаткашлари меҳнат отпускаларини санаторий, дам олиш уйларида ўтказадилар. Ўнлаб ишчи ва хизматчилар ҳар йили туристик йўлланма билан чет эллардаги машҳур дам олиш уйларида бўладилар. Бу йил ҳам ана шундай бўлди. Бекобод металлургия заводининг мастерлари Ғ. Орипов, Г. Мирзаян, Олмалиқдаги «Стальмонтаж» электриги Н. Короленко, Олтинтопкан комбинатининг геологи К. Турғуновлар дунёга машҳур бўлган «Карлови-Вари» курортида дам олиб қайтишди. Август бошланиши билан эса яна 15 киши ана шу шифобахш курортга боради.

Саноат область касаба союзи йўлланмаси билан шу кунгача 6 мингдан зиёд киши санаторийларда, 15 мингдан ортиқ киши эса меҳнат отпускаларини дам олиш уйларида ўтказдилар, мингдан ортиқ киши туристик йўлланма билан саёҳатга отланди. Меҳнат отпускаларини кўнгилдагидек ўтказган, мириқиб ҳордиқ чиқарган областимиз меҳнаткашлари янги ғайрат, янги куч билан яна меҳнат постларидан ўрин олдилар. Уларнинг ҳамкасабалари, дўстлари эса дам олиш учун йўлга отланишди.

Ш. УМУРЗОҚОВ.

ИЖОДИЙ ҲАМКОРЛИК

Жонажон диёримизда ўтказилган рус адабиёти ва санъати декадаси маданий ҳаётимизда ажойиб воқеа бўлди. Бу ўн кунлик икки халқ — рус ва ўзбек санъаткорларининг ўзаро ҳамкорлик ҳамда ижодий алоқаларини янада мустаҳкамлади. Ана шу декада кунларида рус ва ўзбек театр санъаткорлари, режиссёрлари ўзаро тажриба алмашиш, биргаликда амалий ишлар қилиш ҳақида келишиб олишган эди. Шу ваъдага биноан яқинда пойтахтимиздаги Ҳамза номли Ленин орденли академик драм театрининг бош режиссёри, ЎзССР халқ артисти А. О. Гинзбург Москвага борди. Бу моҳир санъаткор СССР маданият министрлиги, РСФСР маданият министрлиги ҳамда МХАТнинг таклифига биноан биринчи марта Москва театрида Ю. Трифонов ва А. Моровларнинг «Чанқоқликни қондириш» асарини саҳналаштиришга киришди. Бадиий театрнинг ижодий коллективи режиссёр А. О. Гинзбургни илиқ кутиб олди.

Ёзувчи Ю. Трифоновнинг шу номли романи асосида яратилаётган бу саҳна асарида меҳнат тароналари, Бош Туркман каналини қазувчилар ҳаёти акс эттирилади.

Бош ролларни МХАТнинг етакчи артистларидан СССР халқ артисти В. О. Топорков, РСФСР халқ артисти И. К. Свободин, РСФСРда хизмат кўрсатган артистлар Л. Ф. Золотухин, Ю. Л. Леонидов ва бошқалар ижро этмоқда. Шуниси диққатга сазоворки, Бадиий театр тарихида биринчи марта мазкур спектаклда атоқли киноартистлар О. Стриженов ҳамда Г. Шевцовлар ҳам қатнашадилар.

Спектакль декорацияларини рассом Л. В. Батурин яратмоқда.

Ижодий ҳамкорликнинг меваси бўлмиш бу асар Октябрь тантаналари кунларида Москва томошабинларига тақдим этилади.

И. РАҲИМЖОНОВ.

Тошкент янгиликлари

ЮБИЛЕЙ ЗНАЧОГИ

Юбилей тантанаси кунларида ҳар биримиз республика меҳнаткашларининг шонли байрамидан яхши хотира бўлиб қоладиган кўркам значокни қувонч билан кўксимизга тақамиз. Бу значок юбилейга атаб чиқариладиган буюм ва совғаларга, шонли қирқ йилликка бағишланган китобларга эмблема шаклида ҳам зийнат бўлади.

Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартиясининг 40 йиллиги шарафига чиқариладиган юбилей значогининг эскизи тасдиқланди. У уч хил — қизил, зангори ва оқ рангли эмалдан ясалади. Значокнинг юқори қисмига туширилган республика давлат байроғининг тасвирида ана шу уч ранг порлаб туради. Паст томондаги қизил лентага «ЎзССР КПЎз» ҳарфлари зарҳал билан ёзилади. Значокнинг ўртасидаги «40» рақамидан атрофга бронза рангида қуёш шуъласи таралиб туради. Республиканинг асосий бойлиги, унинг умумиттифоқ меҳнат тақсимотига қўшаётган муҳим ҳиссаси — учта пахта кўсаги ҳам ана шу рақам сингари оқ рангда ишланади.

РЕВОЛЮЦИОН МЕҲНАТ ШАРАФИ СОВЕТИ

Саноат область комсомол комитетининг ташаббуси билан революцион меҳнат шарафи Совети тузилди. Совет ўз олдига ёшларимизни коммунистик руҳда тарбиялаш, революциянинг шонли традицияларини давом эттириш, ёшларни виждонан пок қилиб тарбиялашда ўз ҳиссасини қўшишни асосий вазифа қилиб қўйди. Совет аъзолари а й н и вақтда ҳали ҳам онда-сонда учраб турадиган капитализм иллатлари — хотин-қизларга бой-феодалларча муносабатда бўлиш, бюрократизмга қарши кураш олиб боради.

Шунингдек тез-тез ёшларнинг меҳнат ветеранлари, ишлаб чиқариш илғорлари, олимлар билан учрашувларини ўтказиб туради.

Р. УСМОНОВ.

ҲАР ТЎҒРИДА

УРИШҚОҚ КЕНГУРА

Бу воқеа Австралиянинг Мельбурн шаҳри яқинида рўй берди. Чўпон Л. Оливер адашиб қолган чорвасини излаб ўрмонга борди. Фавқулодда олдинда югуриб кетаётган итига кенгура ташланиб қолди. Кейин ғазабланган ҳайвон одамга ҳужум қилди. Улар ўртасида қаттиқ жанг бошланди. Чўпон зўр қийинчиликлар билан кенгурани ўлдиришга муваффақ бўлди.

«ХАТАРЛИ КЕЛИН»

Яқинда франциялик «хатарли келин» лақабини олган 88 ёшли Мари Марвен вафот этди. У Франция хотин-қизлари орасида биринчи бўлиб автомобиль ҳайдашни ўрганган, биринчи бўлиб ҳаво шарида Ла-Маншдан учиб ўтган, биринчи бўлиб самолётни бошқарган аёлдир. Мари Марвен биринчи жаҳон уруши даврида эркакча кийиниб, тўрт йил урушда олдинги позицияда жанг қилган.

ТУЯҚУШ ЧЎПОННИНГ ДЎСТИ

Туяқуш — чўпонларнинг ёрдамчиси. Маълумки, туяқушлар тез югуриши, ҳатто кучи ва душман ҳужумини даф этишга қодирлиги билан ажралиб туради. Жанубий африкалик чўпонлар уларни ўзларининг энг ишончли садоқатли ёрдамчилари деб билишади. Қуш ўз постида турганида подага ҳеч нарса хавф туғдиролмайди. Ҳатто улар бир неча бор ваҳший ҳайвонларнинг ҳужумини ҳам қайтарганлар. Бир куни ёш туяқушча автомашинадан хавфсираб, унга ҳам бирдан ташланган.

Реклама ва эълонлар

ТЕЛЕВИЗОР

19 ИЮЛДА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

Ўзбек тилида: 11.00 — **Мактаб ўқувчилари бригадаларида** (қишлоқ мактаб ўқувчилари ҳаётидан), 11.20 — **Телевизион фильм** (болалар учун).

Рус тилида: 11.40 — **Ялқов ва санқи Влас саргузаштлари** (болалар учун), 11.50 — **Дарё чироқлари** (бадиий фильм), 13.05 — **Совет спорти** (киножурнал), 13.15 — СССР халқ артисти **М. Названов** («Саҳна усталари» циклидан), 14.35 — **Бугун — Металлурглар куни**, 17.00 — **Хат** (болалар учун кинофильм), 17.20 — **Саёҳатлар альманахи**, 17.40 — **Телевизион янгиликлар**, 17.55 — **Иованна куйлайди**, 19.10 — **Фитиль** (сатирик киножурналининг 18-сони), 19.20 — **Сатирик фильм** (катталар учун), 19.25 — **Шовқин-суронли кун** (кинокомедия).

20.50 — **Эшиттиришлар программаси.**

Ўзбек тилида: 21.00 — **Пойтахтимиз меҳмонлари**, танаффус вақтларида — **Телевизион янгиликлар** ва **Ғалла йиғим-терими илғорларига шарафлар** деган эшиттириш.

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

18.00 дан — **Фрунзе телестудияси эшиттиришлари.**

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 19/VII да кундуз **Оққуш кўли**, кечқурун **Концерт** (рус тилида).

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРНИНГ ЕЗГИ БИНОСИДА — **Огаҳий номли Хоразм театрининг хайрлашув гастроллари** — 19/VII да **Ошиқ Ғариб ва Шоҳсанам.** Бош ролларда: Ўзбекистон ССР халқ артистлари **Султонпошша Раҳимова, Ваҳобжон Фаёзов.**

КИНО

ҚИШКИ БИНОДА:

Крепостной актриса — «ИСКРА», «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун), «СПУТНИК» (жуфт соатларда).

Мутлоқ махфий — «ВАТАН» (эрталаб соат 10 ва кундуз 12 да), «ЎЗБЕКИСТОН» (кундуз ва кечқурун), «СПУТНИК» (тоқ соатларда), НАВОИЙ номли (кундуз 3-20 ва кеч 6-40 минутда).

Итальянча қўйди-чиқди — «ВАТАН» (кундуз ва кечқурун).

Бедаран кетган (эрталаб соат 10 ва 11.40 минутда), **Шоҳсанам ва Ғариб** (кундуз 1 ярим, кеч 8 ярим ва 10 да) — НАВОИЙ номли.

Қатъий ўйин — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (эрталаб соат 10 да).

ЁЗГИ БИНОДА

(кеч соат 9-10 минут ва 10 яримда)

Мутлоқ махфий — «ВАТАН». (кечқурун соат 9-10 минутда) «ФЕСТИВАЛЬ».

Козара (1 ва 2-серия) — «ОКТЯБРЬ».

Крепостной актриса — НАВОИЙ номли, ТЕЛЬМАН номли.

Итальянча қўйди-чиқди — «ВАТАН» (кеч соат 10 яримда).

Шоҳсанам ва Ғариб — КАФАНОВ номли.

Оптимистик трагедия — «УДАРНИК».

Тақдир ноғоралари — 1 МАЙ номли.

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРНИНГ ЁЗГИ БИНОСИДА

20 ИЮЛДА

ОГАҲИЙ НОМЛИ ХОРАЗМ ТЕАТРИНИНГ

ХАЙРЛАШУВ

КОНЦЕРТИ

Концертда: Ўзбекистон ССР халқ артистлари **Султонпошша Раҳимова, Ваҳобжон Фаёзов,** Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артистлар **Матёқуб Раҳимов, К. Раҳимов,** солистлардан **Б. Отажонов, У. Отажонов, Б. Искандарова, Р. Отажонова, Ш. Девонов, Р. Анназарова, Р. Жуманиёзов, Қ. Ҳожиев** ва бошқалар қатнашади.

АХЛОҚ ТЕМАСИДА

ТЎХТАМУРОД «КЎНГИЛСИЗ»...

Ҳа, унинг кўнгли Иқболдан яшин тезлигида совуди. Олдинига икки томондаги маҳалла-кўй, узоқ-яқин ва таниш-билишлар бу хабарни эшитиб таажжубдан ёқа ушлашди:

— Шундай Иқболдан-а?

— Айби нима экан?

— Ия, олтин узукка олмос кўз тушди деб юргандик-ку?!

— Қизиқ, Тўхтамурод танлаб олган эди-ку?

Дарҳақиқат, Тўхтамурод Зуфаров роса танлаб, кўриб, билиб, уйланди. Анчагина қизларни кўрди, ёқтирмади. Уни роппа-роса бир йил қидирди. Ниҳоят, Иқболнинг дарагини эшитди-ю, бамисоли Фарҳоддек ғойибона ошиқ бўлди-қўйди. Шундан сўнг Октябрь район Уйғур кўчаси, Тол кўча проездидаги 53-уй — Иқбол Эминова хонадонидан совчилар аримай қолди.

Бу орада куёв бўлмиш Иқболхонни икки-уч марта кўрдилар. Қиз томон ҳали тўйга тайёр эмаслигини, кам-кўстлари кўплигини айтиб узр сўрашди. Лекин совчилар бўш келмади. Бир йил давомида Иқболнинг уйига бўзчининг мокисидай қатнаб туришди. «Жилла қурса бошини боғлаб» қўйишни сўраб туриб олдилар. Ниҳоят, нури-дийдасининг бахтини орзу қилган ота-она ширин умидлар билан рози бўлишди. Тўй тадоруги кўрила бошланди.

Эҳ-ҳе куёв бола етти ой давомида висол орзусида қанчадан-қанча тунларни бедор ўтказмади дейсиз. Мана, тўй куни ҳам белгиланди. Умр бўйи ўчмас хотира бўлиб қоладиган дақиқалар ҳам келиб етди. Бўйдоқликнинг сўнгги дамлари билан хайрлашаётган мўйлаби сабза урган хушбичим йигитча қўлида даста гул билан ЗАГС остонасида Иқболнинг истиқболига отилди.

— Мана, шу гул билан юрагимни ҳам ҳадя қиламан, — деди Тўхтамурод. У қўли билан юраги турган ерни кўрсатиб қўйди.

Шу ерда ўз ихтиёрлари, эрклари билан тақдирларини бирлаштирган икки ёшнинг ҳаёт дебочасига никоҳ муҳри босилди. Буёғи маълум гаплар: ҳаяжонли, саодатли никоҳ кечаси, базм, дилнинг нозик торларини чертувчи таниш «ёр-ёр»... Шундай қилиб, ўтган йилнинг 23 сентябрь куни Иқбол Тўхтамурод билан турмуш қурди.

Бир ойгина тотли яшашди. Бутун борлиғини оилага бахш этган Иқбол учун ана шу бахтиёр, осуда кунлар ўткинчи тушдек хотирада қолди, холос. Кутилмаганда унинг учун ситамли онлар бошланди, умид сози чил-парчин синди.

Ҳали оҳори тўкилмаган бир ойлик куёв ниқобни йиртиб асл қиёфасини намоён қилди. Ғалати-ғалати қилиқлар чиқара бошлади. Тез-тез кайф билан келар, хотинни руҳий азоблардн.

— Ишни йиғиштиринг хоним, — деди у бир куни, — менинг тарбиявий ишларим ривож топиши учун сиз оилада ҳаммаёқни тахт тиндиришингиз керак!

Иқбол камоли андиша қилгани туфайли иш жойи — тўқимачилик-галантерея фабрикаси, қадрдон коллективини тарк этишга мажбур бўлди.

Энди Тўхтамурод дангал қуюшқондан ташқари чиқди:

— Сенга кўнгилсизман, бирга яшайолмайман, — деди у пинагини бузмай.

Севги ва садоқатини йўлига тиккан энг яқин кишиси томонидан қилинган бу шафқатсизлик, хўрлик туфайли маънавий руҳи сўнган Иқболнинг ёш бошида можаролар шиддатли тус олди. У ҳомиладор бўлишига қарамай Тўхтамурод хонадонидан қувғин қилинди. Рўзғор-анжомлари шу уйда қолди, ўзи бўлса жафокаш, меҳрибон она қучоғига ноумид қайтди. Уч ой ўтди, на эр, на қайнона, қайнота хабар олдилар. Сабаби: эркатой, талтайган ўғил «кўнгилсиз».

Ана шундан сўнг на ҳусн, на ақл, на ахлоқ ва на меҳнатда айби йўқ Иқбол қалбидаги чин инсоний ғурур, эрк ва ҳуқуқ-ҳисси бу хўрлик ва камситишга қарши туғён кўтарди. У андишанинг отини қўрқоқ қўйган инсофсиз умр йўлдоши устидан Октябрь район партия комитетига шикоят қилди. Ҳар икки маҳалла жамоатчилиги воқеага актив аралашди. Зуфаровнинг қилмиши «Пахтакор» ва «Владимир» маҳалла комитети активларининг қўшма йиғилишида қизғин муҳокама қилинди.

Мажлис аҳли унга қимматли маслаҳатлар беришди. Ўгит-насиҳатлар қилдилар. Бу йўлдан қайтишга даъват этишди. Лекин унга зарра кор қилмади. Йиғилган тумонат одам бу ёш, олий маълумотли педагогнинг ҳозирги мужмал жавобларидан қаттиқ ғазабланди. Биз йиғиндаги гапларни батафсил келтириб ўтирмаймиз. Аммо Иқболнинг турмуши бузилишида айбдор бўлган қайнота ва қайнонага тааллуқдор бўлгани учун «Пахтакор» маҳалла комитети хотин-қизлар Советининг инспектори Э. Одилованинг куйиниб айтган қуйидаги сўзларини айнан келтирмоқчимиз:

— «Бу ишда йигит ота-онасининг ҳам айби катта. Чунки улар ўғилга тарбия беришолмаган. Ҳозир ҳам: «ранги кетиб қолибди» деб ўғилларига ачинишади-ю, бировнинг умри хазон бўлган гулдек ёш қизига ачинишмайди. Ҳолбуки қиз уларнинг оиладаги ҳамма ишларини бажариб, ҳатто саҳарлаб уларнинг таҳорат сувигача иситиб берган...»

Нақадар ҳаққоний гаплар! Тантиқ ўғилнинг кўнгилсизлигини рағбатлантириб, ўн тўққиз ёшли ҳомиладор келинни уйдан ҳайдашга фатво берган тошюрак қайнота билан қайнона шаънига айтилган ғоят ўринли гаплар. Ахир Иқболни келин қилгунча бир йил унинг уйига қатнаган ана шу ота-онанинг ўзи эмасмиди?!

— Хотинингизнинг айби нима, нега ундан юз ўгирасиз? — сўрашди ундан йиғилиш қатнашчилари.

— Уйланмоқчи эмас эдим, — такаббурлик билан деди Зуфаров. — ота-онамнинг сўзига кириб уйландим. Қизга ҳеч қандай айб қўя олмайман. У ахлоқли, ақлли ва жуда меҳнаткаш, лекин бирга яшайолмайман. Кўнгилсизман. Бу унинг қайсарлик ва сурбетлик билан айтган сўнгги сўзи бўлди. Ана шундагина йиғилиш иштирокчилари бу воқеани кенгроқ доирада муҳокама қилишга қарор қилишди.

Шундай қилиб, Тўхтамурод Зуфаров кўнгилсиз... Ана олий маълумотли педагог-тарбиячининг нусхаси-ю, ахлоқи. Зуфаров ишлаётган Янгийўлдаги Зангиота қишлоқ Советида жойлашган Ленин номли ўрта мактаб дирекцияси ҳам бу воқеадан хабардор бўлгач: «Ҳа, энди кўнгил-да, бир нима дейиш қийин» деб елкаларини қисиб қўяқолишди. Дарвоқе бундай кезларда елка қисиш мактаб раҳбарларига одат бўлиб қолди. Тўғрироғи улар бундай ҳолларга анча кўникиб қолишди. Чунки бу ерда хотиндан «кўнгли совиб» ҳайдаган биргина Зуфаров эмас, шу мактаб ўқитувчиси Р. Йўлдошев уч боласи билан вафодор рафиқасини уйдан ҳайдади. Педагог Т. Мусамуҳамедов эса тўққиз йиллик умр йўлдошидан юз ўгириб ёш ўқитувчи З. Қулматовага уйланди. Тез орада унинг ҳам «паттасини қўлига тутқазди». Мана энди Тўхтамурод нағма чиқарди. Мактаб дирекцияси томошабин бўлиб тураверграч, область халқ маорифи бўлимининг совети Зуфаровнинг ахлоқини муҳокама қилиб, уни тарбиявий ишдан четлатишга қарор қилди. Бироқ йигитнинг омадини қарангки, педагогика фанлари илмий-текшириш институти унинг жонига оро кирди. «Кадр бизнинг ихтиёримизда. Бўшатиш-бўшатмасликни биз ҳал қиламиз» деб шартта кесишди-қўйишди. Мазкур институт раҳбарлари ана шу мактабдаги маънавий бузуқ кишиларни қанот остига олганига ақлингиз бовар қилмайди. Афтидан бу ерда ёш педагоглар ўртасида тарбиявий ишлар роса «ғовлаб» кетганга ўхшайди.

Кўнгил тизгинини бўш қўйиб юборган Тўхтамурод Зуфаровнинг «кўнгилсиз»лиги тафсилоти ана шундай. Афсуски Зуфаров каби тарбиячи ниқобида юрган, бировнинг беғубор, пок севгисини оёқ ости қилиб, фақатгина ўз манфаатини кўзлаб, ўзганинг тақдирига бефарқ қарайдиган, усти ялтироқ, ичи қалтироқ бетайин шахсиятпараст, маънавий қашшоқ айрим «педагог»лар ҳам бор. Ана шундай кишиларга қарши муросасиз бўлиш, уларга нисбатан кескин чоралар қўллаш ҳаммамизнинг виждон ва граждалик бурчимиздир.

З. АХТЯМОВА,
Н. НАСИМОВ.

Редактор А. ИСМОИЛОВ.

«Совет Ўзбекистони», «Правда Востока» ва «Ҳақиқати Ўзбекистон» бирлашган нашриётининг босмахонаси.

Нашр. № 1800.
ИНДЕКС 64695.
Р. 02397.